

**Na staż
do Unii Europejskiej**
str. 12–15

**Odkryj
Europę**
str. 22–23

**Młodzi dla współpracy
terytorialnej**
str. 42–43

w Centrum

Magazyn Projektów Europejskich

ISSN 2545-1383 **Nr 4/2022**

Słowo wstępne
str. 3

MŁODZIEŻ

Europejski Rok Młodzieży:
Komisja Europejska mówi „sprawdzam”!
str. 4-7

Unijne wsparcie dla młodzieży NEET
str. 8-11

Na staż do Unii Europejskiej
str. 12-15

Unia wspiera ukraińskich uczniów
i nauczycieli
str. 16-17

ERASMUS

Finanse to nie czarna magia
str. 18-21

Odkryj Europę
str. 22-23

Erasmus dla mobilnych młodych
str. 24-25

HORYZONT

Bezpieczeństwo w przestrzeni publicznej
str. 26-29

Maria Skłodowska-Curie
dla naukowców
str. 30-31

ZDROWIE

Zdrowie psychiczne młodzieży
priorytetem UE
str. 32-35

WSPÓŁPRACA TERYTORIALNA

Europejski sukces projektu TRAILS!
str. 36-37

Obchody Europejskiego Roku Młodzieży
str. 38-39

Rejs ku przyszłości
str. 40-41

Młodzi dla współpracy terytorialnej
str. 42-43

Unia dla młodych na pograniczu
str. 44-45

EKSPERT RADZI

Zamówienia publiczne w projektach
unijnych
str. 46-47

Słowa, słowa, słowa
str. 48-49

fot. CPE

Szanowni Państwo,

serdecznie zapraszam na kolejne, ważne spotkanie z Funduszami Europejskimi na łamach „w Centrum”, które poświęcone jest w dużej mierze inicjatywom skierowanym do młodzieży. Oficjalnie Europejski Rok Młodzieży kończy się symbolicznie w 2022 roku, ale we wszystkich programach będą kontynuowane działania na rzecz rozwoju młodych ludzi i zgodne z potrzebami nowego pokolenia, o co zresztą apeluje także Komisja Europejska. Energia, kreatywność, zaangażowanie, niestandardowe podejście czy świeże spojrzenie młodzieży mogą niejednokrotnie przesądzić o powodzeniu wielu projektów finansowanych z Funduszy Europejskich.

Najbardziej znanym programem dla młodzieży jest Erasmus, więc w naszym czasopiśmie przedstawiamy aktualne informacje na temat tej inicjatywy. W tle rozmawiamy o specjalnych potrzebach edukacyjnych, o wejściu młodych ludzi na rynek pracy, wreszcie o integracji naukowej oraz grantach na badania. Opisujemy ciekawe działania, realizowane w ramach programów

współpracy transgranicznej, które są doskonałym przedpolem do tworzenia europejskiej społeczności młodego pokolenia.

Przed nami w tym roku jeszcze międzynarodowa konferencja naukowa „Młodzi w rodzinie – rok młodzieży w Unii Europejskiej”. Podsumujemy w grudniu nie tylko cały rok, ale spojrzymy także z nadzieją w przyszłość. Kolejne programy uzyskują zatwierdzenie ze strony Komisji Europejskiej. Ciekawa informacja przyszła także z Ukrainy. Parafie Kościoła Prawosławnego Ukrainy nie muszą celebrować Bożego Narodzenia w styczniu, lecz mogą je obchodzić w tym samym czasie, co katolicy. Jestem ciekaw, jako socjolog, jakie będą społeczne efekty tej zmiany, ale chciałbym przede wszystkim powiedzieć, że wspólnoty, które łączą podobne wartości, są silniejsze, zatem życzę wszystkim na czas świąt także wiele ciepła, zrozumienia i pomyślności.

DR LESZEK BULLER
dyrektor Centrum Projektów Europejskich

Europejski Rok Młodzieży: Komisja Europejska mówi „sprawdzam”!

Organizacja Ipsos European Public Affairs przeprowadziła wywiady z młodymi ludźmi w wieku od 15 do 30 lat w każdym z 27 państw członkowskich Unii Europejskiej. Co pokazały badania? Jak młodzi dorośli oceniają trwający Europejski Rok Młodzieży i czego oczekują od Unii Europejskiej w przyszłości?

Na przełomie lutego i marca br. 26 178 młodym ludziom zadano pytania z zakresu siedmiu obszarów tematycznych:

- oczekiwań młodzieży wobec Europejskiego Roku Młodzieży, priorytetów, które według nich powinny być najważniejsze w trakcie jego trwania, jak zdefiniowałoby udany Europejski Rok Młodzieży;
- działań, w których młodzi ludzie chcieliby uczestniczyć, i osób, z którymi chcieliby się kontaktować, w kontekście Europejskiego Roku Młodzieży;
- udziału młodzieży w życiu obywatelskim, w tym, w jaki sposób mogą sprawić, by ich głos był słyszalny, w jakich organizacjach młodzieżowych (klubach sportowych, organizacjach prowadzących działalność wolontariacką itp.) uczestniczą oraz powody, dla których nie biorą udziału w takich organizacjach;
- walidacji efektów uczenia się oraz formalnej certyfikacji efektów uczenia się w ramach wolontariatu (certyfikat, raport itd.);
- stopnia uczestnictwa w zajęciach takich jak praca, nauka itp. w innym kraju UE, wpływu tych działań i powodów nieuczestniczenia w nich;
- świadomości oferty UE dla młodzieży, w tym finansowanych przez UE możliwości pozostania w innym kraju unijnym oraz inicjatyw

fot. Adobe Stock

fot. Adobe Stock

mających na celu większe zaangażowanie młodych ludzi w działania na szczeblu UE;

- oczekiwań młodzieży wobec UE – zarówno ogólnie, jak i w odniesieniu do środków łagodzących skutki pandemii COVID-19 wśród młodzieży.

Czego dowiedzieliśmy się o poglądach młodych na podstawie ankiet? Respondenci uważają, że Europejski Rok Młodzieży powinien koncentrować się na: poprawie zdrowia i samopoczucia psychicznego i fizycznego, ochronie środowiska i walce ze zmianą klimatu (w obu przypadkach 34 proc. głosów), poprawie edukacji i szkoleń, w tym swobodnego przepływu studentów, praktykantów, uczniów itp. (33 proc. głosów) oraz zwalczaniu ubóstwa oraz nierówności gospodarczych i społecznych (32 proc. głosów).

W Europejskim Roku Młodzieży młodzi ludzie postulują, aby społeczeństwo i decydenci w większym stopniu wsłuchali się w zgłaszane przez nich potrzeby, a także wkładali większy wysiłek w działania na rzecz lepszej integracji młodych ludzi na rynku pracy – oczekuje tego odpowiednio 33 proc. i 30 proc. respondentów.

Co wpłynie na pozytywną ocenę Europejskiego Roku Młodzieży? Około 72 proc. respondentów oceni tę inicjatywę pozytywnie, jeśli spowoduje ona, iż decydenci w większym stopniu zaczną słuchać zdania młodych ludzi i działać adekwatnie do zgłaszanych potrzeb oraz wesprą osobisty, społeczny i zawodowy rozwój młodzieży. Nie bez znaczenia jest też fakt zwiększenia szans wszystkich młodych ludzi, w tym znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, np. z grup szczególnie wrażliwych, środowisk defaworyzowanych oraz osób o mniejszych szansach (66 proc. głosów). W oczach młodych ważne jest, aby

Europejski Rok Młodzieży promował wdrażanie polityki przyjaznej środowisku w Unii Europejskiej (63 proc. głosów).

W jaki sposób młodzież i młodzi dorośli chcą zostać zauważeni oraz usłyszani przez osoby decyzyjne? Poprzez głosowanie oraz media społecznościowe. Młodzi ludzie uważają głosowanie w wyborach lokalnych, krajowych lub europejskich (39 proc. respondentów) oraz angażowanie się w media społecznościowe (30 proc. respondentów) za dwa najsukcesowniej działające, które sprawią, że głos młodych zostanie usłyszany przez decydentów. Głosowanie w wyborach lokalnych, krajowych lub europejskich jest uważane za najsukcesowniej działającą inicjatywę, aby głos młodych ludzi został usłyszany w 19 państwach członkowskich!

A czy młodzi są aktywni? Uczestniczą w jakichkolwiek organizacjach, wyjeżdżają za granicę? Jeśli tak, to z jakich powodów? Okazuje się, że 39 proc. ankietowanych w pewnym momencie swojego życia brało udział w zajęciach zawodowych, wolontariackich, edukacyjnych lub sportowych w innym kraju UE. Najczęściej były to: „nauka, szkolenie lub przyuczenie do zawodu w innym kraju UE” (15% odpowiedzi) oraz „zajęcia kulturalne/sportowe w innym kraju UE” (14 proc. odpowiedzi).

Młodzi wyjeżdżają, ale czy czują płynące z wyjazdów zagranicznych korzyści? Blisko czterech na dziesięciu młodych ludzi (38 proc.), którzy brali udział w aktywnościach w innym kraju UE, uważa, że dzięki temu stali się bardziej świadomi innych kultur i wartości. Zdaniem ok. 35 proc. ankietowanych zwiększyło to ich zainteresowanie językami obcymi, znajomość innych krajów europejskich lub pewność siebie.

fot. Adobe Stock

Nie wszyscy jednak korzystają z możliwości, jakie daje im przynależność Polski do strefy UE. Jakże kryją się za tym powody? Do najczęściej wymienianych należą brak środków finansowych (36 proc. respondentów) oraz brak zainteresowania (24 proc. respondentów).

Od lat instytucje unijne starają się zainteresować młodych swoją działalnością. Czy im to wychodzi? Spośród finansowanych przez UE możliwości pobytu w innym unijnym kraju zdecydowanie najbardziej znaną inicjatywą jest Erasmus+ dla studentów – 50 proc. ankietowanych zna ten program. Inne akcje Erasmusa są również dość dobrze znane: 33 proc. respondentów słyszało o wymianach młodzieżowych Erasmus+, a 30 proc. słyszało o programie Erasmus+ dla uczniów. Najbardziej rozpoznawalne przedsięwzięcia UE mające na celu większe zaangażowanie młodych ludzi w działania na poziomie europejskim to: staże w instytucjach UE (19 proc. ankietowanych zna tę inicjatywę), Europejskie Tygodnie Młodzieży (17 proc.) i Europejskie Spotkanie Młodzieży w Parlamencie Europejskim (16 proc.). Okazuje się również, że w kwestii promowania wymian zagranicznych kluczowe znaczenie dla młodych ma ich najbliższe środowisko, w tym szkoła. Spośród respondentów, którzy wiedzą o finansowanych przez UE możliwościach pozostania w innym kraju UE, 58 proc. dowiedziało się o tym w szkole lub na uniwersytecie. Inne ważne źródła informacji stanowią przyjaciele i rodzina

(32 proc.) oraz media społecznościowe (30 proc.). Prym wśród mediów społecznościowych wiodą Instagram (54 proc.) i Facebook (52 proc.).

Jak pokazywały również wcześniejsze badania Eurobarometru, respondenci w 19 z 27 państw członkowskich za najskuteczniejszy sposób łagodzenia skutków pandemii COVID-19 na młodzież uważają dostęp do pomocy psychologicznej, w tym pomocy niemedycznej (46 proc.). Na kolejnych miejscach znajdują się: pomoc finansowa dla osób, które były zmuszone do odejścia z pracy z powodu pandemii (38 proc.), oraz programy tworzenia miejsc pracy (33 proc.).

Ankietowanych zapytano również o najważniejsze kwestie, na jakich powinny skupić się działania w ramach inicjatywy Europejskiego Roku Młodzieży, a także oczekiwania respondentów oraz inicjatywy, jakie powinni podjąć decydenci krajów członkowskich, aby obecne młode pokolenie miało lepszą przyszłość. Oczekiwanie, że społeczeństwo i decydenci będą bardziej wsłuchiwać się w opinię oraz potrzeby młodzieży było główną odpowiedzią w największej liczbie krajów (14 z 27 państw członkowskich), przy czym odsetek respondentów wahał się od 23 proc. w Rumunii i 24 proc. na Litwie i Łotwie do 41 proc. w Luksemburgu i na Malcie. Wiele osób podzielało także to zdanie we Włoszech, Polsce (po 39 proc.), na Cyprze i w Finlandii (po 38 proc.). Potrzeba bycia usłyszonym i wysłuchanym jest

zatem wśród młodych dominująca. Natomiast w 11 krajach równie ważnym oczekiwaniem jest „więcej wysiłków [ze strony decydentów] na rzecz lepszej integracji młodych ludzi na rynku pracy” (najwięcej wskazań: 47 proc. w Grecji, 46 proc. na Cyprze i 42 proc. w Luksemburgu, a najmniej: 21 proc. w Niemczech i 18 proc. w Finlandii). Kiedy spojrzymy na dane demograficzne, to okazuje się, że kobiety mają o wiele więcej oczekiwań od Europejskiego Roku Młodzieży niż mężczyźni. Na przykład 36 proc. respondentek – w porównaniu z 29 proc. mężczyzn – chciałoby, aby społeczeństwo i decydenci częściej wsłuchiwali się w opinię i potrzeby młodzieży. Młodzi mężczyźni są nieco bardziej skłonni nie oczekiwać niczego po Europejskim Roku Młodzieży (10 proc. w porównaniu z 7 proc. młodych kobiet).

Czy przytoczone wyniki badania Eurobarometru wniosły coś nowego w obraz nowej generacji Europejczyków? Raczej nie. Wciąż widzimy te same punkty zapalne, te same powtarzające się potrzeby, jak np. dbanie o zdrowie psychiczne i środowisko naturalne, a także zwiększenie możliwości zawodowych dla młodych ludzi. Wciąż rysuje się dość wyraźny podział między podejściem do UE kobiet i mężczyzn. Kobiety są bardziej otwarte i chętne do zmian, mężczyźni

natomiast wykazują większy sceptycyzm oraz mniejsze zaangażowanie. Przynajmniej na poziomie deklaracyjnym.

Raport ten pokazał jednak kilka istotnych detali: młodzi, którym często przypisuje się niestałość poglądów, w kwestiach, które postrzegają za kluczowe dla swojego pokolenia, potrafią być bardzo konsekwentni. Dostrzegają swój wpływ przy urnach do głosowania, cenią wartość tej możliwości i zamierzają z niej korzystać. Ponadto warto zwrócić uwagę na to, że najprostszymi i najefektywniejszymi formami komunikacji w dotarciu do młodzieży z informacjami o inicjatywach unijnych są pośrednictwo szkół i uniwersytetów oraz media społecznościowe. Młodzież chce poznawać inne kraje, ich odmienne kultury, historię, ale brakuje jej funduszy. Warto zatem inwestować we wszelkie programy zapewniające wyjazdy młodym ludziom. Ci, którzy wyjadą choć raz, są żywą wizytówką tego, że Unia Europejska i jej założenia są wciąż żywe, potrzebne. Doceniają różnorodność i chcą dzielić się swoimi doświadczeniami z innymi. To właśnie poprzez kontakty z rówieśnikami najchętniej uczą się oraz poznają działanie Unii Europejskiej w bardzo osobistym wymiarze. Tworząc spójną Europę.

ELENI KRYŃSKA

Unijne wsparcie dla młodzieży NEET

Unia Europejska wspiera i daje szansę na lepszy start w dorosłość młodym, uczącym się osobom oraz pomaga absolwentom szkół wyższych w stawianiu pierwszych kroków na rynku pracy. Niestety okazuje się, że wciąż duża część społeczeństwa zalicza się do kategorii NEET, czyli do osób niepracujących, nieuczących się, niestudujących i niedokształcających się. To na ich aktywizację w 2013 roku uruchomione zostały środki w ramach unijnej Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, a w nowej perspektywie ruszy program ALMA.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego młodzi ludzie niepracujący, nieuczący się, niestudujący i niedokształcający się stanowili ogółem w 2021 roku ponad 11 proc. w kategorii wiekowej 15-24 lat (źródło: https://sdg.gov.pl/statistics_nat/8-7-c/). Tomasz Staśkiewicz w swoim artykule „Nie pracują i się nie uczą” podaje, że zjawisko to dotyczy co piątego Polaka w grupie wiekowej 25-29 lat (źródło: <https://innpoland.pl/129105,nie-pracuja-i-sie-nie-ucza-w-polsce-co-piaty-czlowiek-przed-30-tka-jest-na-garnuszk-rodzicow>). Osoby takie określa się mianem NEET (ang. not in employment,

education or training). W 2014 roku Blanka Serafin-Juszczak pisała, że „zjawisko NEET należy obecnie do jednego z najważniejszych problemów społecznych, które wymagają szybkiej i zdecydowanej interwencji w większości państw Unii Europejskiej. Jest to szczególna grupa współczesnej młodzieży, ogromnie niepokojąca i nie do końca rozpoznana, pozostająca poza sferą zatrudnienia i poza sferą edukacji”¹.

1 Blanka Serafin-Juszczak, NEET – nowa kategoria młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, *Acta Universitatis Lodzensis*, s. 45–61.

Zakres tematyczny projektów w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych

- 1. Instrumenty i usługi rynku pracy służące indywidualizacji wsparcia oraz pomocy w zakresie określenia ścieżki zawodowej:**
 - identyfikacja potrzeb osób młodych oraz diagnozowanie możliwości w zakresie doskonalenia zawodowego, w tym identyfikacja stopnia oddalenia od rynku pracy osób młodych (obligatoryjne);
 - kompleksowe i indywidualne pośrednictwo pracy w zakresie uzyskania odpowiedniego zatrudnienia zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub poradnictwo zawodowe w zakresie wyboru odpowiedniego zawodu oraz pomoc w planowaniu rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kompetencji i kwalifikacji zawodowych.
- 2. Instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób, które przedwcześnie opuszczają system edukacji, lub osób, u których zidentyfikowano potrzebę uzupełnienia lub zdobycia nowych umiejętności i kompetencji:**
 - kontynuacja nauki dla osób młodych, u których zdiagnozowano potrzebę uzupełnienia edukacji formalnej lub potrzebę potwierdzenia kwalifikacji m.in. poprzez odpowiednie egzaminy;
 - nabywanie, podwyższanie lub dostosowywanie kompetencji i kwalifikacji, niezbędnych na rynku pracy w kontekście zidentyfikowanych potrzeb osoby, której udzielane jest wsparcie, m.in. poprzez wysokiej jakości szkolenia.
- 3. Instrumenty i usługi rynku pracy służące zdobyciu doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców:**
 - nabywanie lub uzupełnianie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu, m.in. poprzez staże i praktyki, spełniające standardy wskazane w Europejskiej Ramie Jakości Praktyk i Staży;
 - wsparcie zatrudnienia osoby młodej u przedsiębiorcy lub innego pracodawcy, stanowiące zachętę do zatrudnienia, m.in. poprzez pokrycie kosztów subsydiowania

fot. Adobe Stock

zatrudnienia dla osób, u których zidentyfikowano adekwatność tej formy wsparcia, refundację wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

4. Instrumenty i usługi rynku pracy służące wsparciu mobilności międzysektorowej i geograficznej (uwzględniając mobilność zawodową na europejskim rynku pracy za pośrednictwem sieci EURES):

- wsparcie mobilności międzysektorowej dla osób, które mają trudności z znalezieniem zatrudnienia w sektorze lub branży, m.in. poprzez zmianę lub uzupełnienie kompetencji lub kwalifikacji pozwalających na podjęcie zatrudnienia w innym sektorze, np. poprzez praktyki, staże i szkolenia, spełniające standardy wyznaczone dla tych usług (np. Europejska i Polska Rama Jakości Praktyk i Staży);
- wsparcie mobilności geograficznej dla osób młodych, u których zidentyfikowano problem z zatrudnieniem w miejscu zamieszkania, m.in. poprzez pokrycie kosztów dojazdu do pracy lub wstępnego zagospodarowania w nowym miejscu zamieszkania, np. poprzez finansowanie

kosztów dojazdu, zapewnienie środków na zasiedlenie.

5. Instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób z niepełnosprawnościami – niwelowanie barier, jakie napotykają osoby młode z niepełnosprawnościami w zakresie zdobycia i utrzymania zatrudnienia, m.in. poprzez finansowanie asystenta osoby niepełnosprawnej, którego praca spełnia standardy wyznaczone dla takiej usługi, i doposażenie stanowiska pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

6. Instrumenty i usługi rynku pracy służące rozwojowi przedsiębiorczości oraz samozatrudnienia – wsparcie osób młodych w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej poprzez udzielenie pomocy bezzwrotnej (dotacji) na utworzenie przedsiębiorstwa oraz doradztwo i szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, a także wsparcie pomostowe.

Źródło: Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, wersja 29, Warszawa, 2 listopada 2022 r.

Problem NEET zauważyła również Unia Europejska, która w 2013 roku uruchomiła Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych. Jej celem jest wsparcie młodzieży NEET poprzez przyuczenie do zawodu, staże, pośrednictwo pracy i dalsze kształcenie prowadzące do uzyskania kwalifikacji. Na ten cel przeznaczono pierwotnie 6,4 mld euro. Środki te zostały zwiększone w latach 2017, 2019 i 2020, by ostatecznie całkowity budżet Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych wyniósł 8,9 mld euro.

POWER

W Polsce Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych finansowana jest z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) w:

- Poddziałaniu 1.1.2 Wsparcie udzielane z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych w ramach Działania 1.1 Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe; beneficjentami środków mogą być powiatowe urzędy pracy, a wsparcie docelowo trafia do osób w wieku 18-29 lat, pozostających bez pracy, w tym osób niepełnosprawnych, zarejestrowanych w urzędach pracy jako bezrobotne, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu, czyli młodych ludzi z kategorii NEET;
- Poddziałaniu 1.2.2 Wsparcie udzielane z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych w ramach Działania 1.2 Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – tu beneficjentami mogą być instytucje rynku pracy zgodnie z art. 6 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy:
 - publiczne służby zatrudnienia,
 - Ochotnicze Hufce Pracy,
 - agencje zatrudnienia,
 - instytucje szkoleniowe,
 - instytucje dialogu społecznego,
 - instytucje partnerstwa lokalnego;

odbiorcami docelowymi wsparcia są osoby młode, w tym osoby z niepełnosprawnościami, w wieku 15-29 lat, pozostające bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu, czyli młodzi ludzie z kategorii NEET, w tym w szczególności osoby niezarejestrowane w urzędach pracy;

- Poddziałaniu 1.3.2 Wsparcie udzielane z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych w ramach Działania 1.3 Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji – beneficjentami mogą być Ochotnicze Hufce Pracy, a docelowi odbiorcy działań to osoby młode, w tym osoby z niepełnosprawnościami, w wieku 15-25 lat, pozostające bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu, czyli młodzi ludzie z kategorii NEET, w tym w szczególności osoby niezarejestrowane w urzędach pracy.

Polskie projekty

Od 2013 roku wdrożonych zostało w Polsce wiele projektów finansowanych w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych. Jeden z nich zrealizowała w 2016 roku Podkarpacka Agencja Konsultingowo Doradcza. Projekt **„Praktyczne kwalifikacje Twoją szansą na zatrudnienie”** miał na celu zwiększenie możliwości zatrudnienia młodych osób do 24. roku życia. Obejmował m.in. staże i szkolenia zawodowe, a także innowacyjny model szkolenia „szkoła drugiej szansy”. Ten ostatni skierowany był do osób w najtrudniejszej sytuacji, które z różnych przyczyn przerwały naukę. W ciągu 5 miesięcy uczestnicy „szkoły drugiej szansy” trenowali umiejętności społeczne pod okiem psychologa i trenera – opiekuna. Ponadto edukacja zawodowa obejmowała szkolenia komputerowe oraz trening zawodowy obejmujący teorię i praktykę, co zostało połączone z praktykami w ramach staży zawodowych lub też przygotowania zawodowego.

Z kolei Ochotnicze Hufce Pracy (OHP) z niemal całej Polski – w sumie 293 jednostki OHP, m.in. centra edukacji i pracy młodzieży, hufce pracy, młodzieżowe biura pracy – w latach 2014-2016 zrealizowały ciekawy projekt **„Równi na rynku pracy”**, którego wartość osiągnęła ponad 97 mln zł. W przedsięwzięciu wzięło udział prawie 6,2 tys. osób w wieku 18-24 lat, które znajdowały się w trudnej sytuacji materialnej z powodu uwarunkowań rodzinnych i środowiskowych (pochodziły z rodzin niepełnych, dotkniętych bezrobociem, niewydolnych wychowawczo czy też zagrożonych patologiami społecznymi) i nie

fol. Adobe Stock

fol. Adobe Stock

uczyli się, nie pracowali, a także nie posiadali kwalifikacji zawodowych, miały za niskie kwalifikacje lub niedostosowane do potrzeb rynku pracy ani nie dysponowały wystarczającym doświadczeniem zawodowym. W ramach projektu młodzież została objęta opieką pedagogiczną. Młodzi ludzie otrzymali pomoc w zakresie budowania własnej wartości oraz umiejętności społecznych przydatnych na rynku pracy. Beneficjenci wzięli udział w zajęciach z doradcami zawodowymi i psychologami, a także w szkoleniach zawodowych. Mogli się dokształcić w bardzo wielu zawodach, m.in. kelnera–barmana, spawacza, przedstawiciela handlowego, fryzjera, sprzedawcy, kosmetyczki, wizażystki, florystyki czy operatora wózka widłowego. Z tytułu odbywania stażu uczestnikom przysługiwało stypendium stażowe w wysokości 988,40 zł brutto za każdy miesiąc stażu zrealizowanego zgodnie z ustalonym programem (źródło: <https://ohp.pl/en/projekty/projekty-ue-zakonczzone/rowni-na-ryнку-pracy>).

Co dalej z NEET?

Perspektywa 2014-2020 dobiega powoli końca, a wraz z nią – realizacja Inicjatywy na rzecz ludzi młodych. To jednak nie oznacza końca wsparcia dla młodzieży NEET. W 2021 roku w swoim orędziu o stanie UE przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen zapowiedziała wsparcie dla młodzieży NEET w kolejnych latach: „Nasza młodzież jest dobrze wykształcona, wyjątkowo utalentowana i wysoce zmotywowana. To generacja, która poświęciła tak wiele, aby chronić bezpieczeństwo innych. Młodość to zazwyczaj czas odkrywania. Przeżywa się nowe doświadczenia. Znajduje przyjaciół na całe życie. Odnajduje własną drogę. A dziś czego zażądano od młodych ludzi? By zachowali dystans społeczny, izolowali się i uczyli w domach. I to przez ponad rok. Dlatego wszystko, co robimy – od Zielonego Ładu po NextGenerationEU – ma ochronić ich przyszłość. To również dlatego NextGenerationEU należy finansować za pomocą

nowych zasobów własnych, nad którymi obecnie pracujemy. Musimy jednak również dbać o to, aby nie tworzyć nowych podziałów. Europa potrzebuje bowiem wszystkich młodych ludzi. Musimy zaangażować również tych, których nie obejmuje żaden system. Tych, którzy nie pracują. Tych, którzy nie uczą się, ani nie przygotowują się do zawodu. Tym młodym ludziom zaoferujemy nowy program – ALMA. ALMA umożliwi im zdobycie wstępnego doświadczenia zawodowego w innym państwie członkowskim. Oni bowiem również zasługują na to, by przeżyć doświadczenie podobne do programu Erasmus. By zdobyć nowe umiejętności, zawrzeć nowe znajomości i zbudować swoją własną europejską tożsamość”.

Po tym wystąpieniu Komisja Europejska powołała do życia nową inicjatywę ALMA (ang. *aim, learn, master, achieve* – mierz wysoko, ucz się, osiągnij biegłość, realizuj cele). Program ma pomóc odnaleźć się na rynku pracy przede wszystkim młodzieży NEET w wieku 18-30 lat, znajdującej się w najtrudniejszej sytuacji. W ofercie programu ALMA znajduje się nadzorowany pobyt za granicą przez okres od 2 do 6 miesięcy oraz kompleksowy cykl projektowy, obejmujący coaching i doradztwo na każdym etapie. Program ma pomóc młodzieży NEET poszerzyć umiejętności, zdobyć wiedzę i doświadczenie, a także nawiązać kontakty. Program będzie wdrażany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Środki te pomogą pokryć koszty podróży, ubezpieczenia, zabezpieczenia społecznego, wyżywienia i zakwaterowania, a także coachingu oraz doradztwa przed wyjazdem za granicę, podczas pobytu za granicą i po powrocie. Na program ALMA przyjdzie nam niestety jeszcze poczekać, bo zostanie on aktywowany po uruchomieniu Europejskiego Funduszu Społecznego NEET.

Na koniec warto wskazać, że programy typu Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych przynoszą zauważalne efekty. Jak podaje Komisja Europejska, w ciągu 7 lat w całej UE liczba młodzieży NEET spadła o ok. 1,7 mln osób (dane sprzed pandemii COVID-19). Do lutego 2020 roku bezrobocie wśród ludzi młodych spadło do rekordowo niskiego poziomu 14,9 proc. Było to kilka tygodni przed wprowadzeniem w całej UE obostrzeń związanych z pandemią (źródło: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1079&langId=pl>). To pokazuje, że warto kontynuować działania pomocowe dla tej grupy.

DOMINIK KRZYSZTOFOWICZ

Na staż do Unii Europejskiej

Absolwenci uczelni wyższych mają szansę poszerzać swoją wiedzę i umiejętności pod okiem doświadczonych pracowników unijnych instytucji oraz agencji. To szansa na zapoznanie się z pracą dla Unii Europejskiej, by ewentualnie w przyszłości podjąć się jej na stałe.

Na co dzień nie zastanawiamy się nad tym, w jaki sposób tak wielki organizm jak Unia Europejska działa „od kuchni”. By prace przebiegały sprawnie, za plecami parlamentarzystów europejskich czy komisarzy unijnych stoją tysiące urzędników, którzy dbają na co dzień o efektywne funkcjonowanie każdego elementu tego złożonego mechanizmu. Instytucje unijne zatrudniają ponad 60 tys. osób z 27 państw członkowskich (pracuje tam również wielu Polaków).

Za zatrudnianie pracowników w instytucjach UE odpowiada Europejski Urząd Doboru Kadr (EPSO). Ci, którzy są zainteresowani pracą w tym bez wątpienia wielokulturowym środowisku, właśnie od EPSO powinni rozpocząć poszukiwania pracy dla siebie – ale uwaga: większość stanowisk wymaga znajomości co najmniej dwóch unijnych języków! By dowiedzieć się więcej, warto odwiedzić stronę urzędu: https://epso.europa.eu/pl/eu_career_profiles.

Instytucje UE zatrudniają pracowników na różnych zasadach. Pracownicy zatrudnieni na stałe to pracownicy służby cywilnej, mianowani na czas nieokreślony. Są wśród nich:

- administratorzy, zajmujący się różnymi obszarami, takimi jak: wymiar sprawiedliwości, prawo, finanse, środowisko i zmiana klimatu, sprawy zagraniczne, rolnictwo, gospodarka, IT, komunikacja społeczna, zasoby ludzkie, badania naukowe oraz tłumaczenia pisemne i ustne – to oni opracowują np. strategie polityczne czy redagują akty prawne;
- asystenci, wykonujący zadania operacyjne lub techniczne (np. zajmujący się IT, komunikacją);
- pracownicy sekretariatu, którzy zajmują się prowadzeniem biur, wsparciem administracyjnym i technicznym.

Ile można zarobić na powyższych stanowiskach? Rozpiętość jest bardzo duża – od ok. 2,6 tys. euro do prawie 21 tys. euro miesięcznie.

Nie wszyscy pracownicy unijnych instytucji są jednak zatrudnieni na czas nieokreślony. W wielu przypadkach umowy są na czas określony, jak to jest w przypadku pracowników kontraktowych. Na kontraktach pracuje w Unii Europejskiej bardzo wiele osób, które dysponują specjalistyczną wiedzą – np. lingwiści, naukowcy, koordynatorzy projektów.

Dla tych, którzy chcieliby poznać pracę w UE i nie mają jeszcze dużego doświadczenia, a chcieliby pogłębić swoją wiedzę i umiejętności zawodowe w unijnych strukturach, są realizowane programy staży dla niedawnych absolwentów. Zakres tematyczny staży jest bardzo szeroki: prawo, finanse, ochrona środowiska, polityka zagraniczna itd. Z pewnością każdy zainteresowany znajdzie coś ciekawego dla siebie. Stażystów przyjmują nie tylko instytucje (Parlament Europejski, Komisja Europejska, Rada UE itd.), ale też unijne agencje.

W artykule pokazujemy, gdzie szukać staży, jakie są warunki uczestnictwa w stażach i co oferują przykładowe instytucje w tym zakresie. Ze względu na ich ogromną liczbę nie jesteśmy w stanie opisać wszystkich. Po więcej informacji warto zajrzeć na stronę EPSO: <https://epso.europa.eu/pl/job-opportunities/traineeships>.

Stypendia im. Roberta Shumana – staż w Parlamencie Europejskim

Stáže im. Roberta Shumana w Parlamencie Europejskim cieszą się dużą popularnością. Nic dziwnego, gdyż udział w nich pozwala nie tylko poszerzyć wiedzę merytoryczną, ale też zrozumieć zasady funkcjonowania parlamentu.

Staż w parlamencie można odbyć zarówno w sekretariacie siedziby głównej (staże Shumana),

jak i u europosłów. Przez sekretariat siedziby głównej należy rozumieć Brukselę, Luksemburg oraz Strasburg. Stażystów przyjmują również biura łącznikowe w państwach członkowskich.

Praktyki obejmują różne obszary tematyczne – np. politykę UE, finanse, prawo. Żeby móc aplikować, trzeba oczywiście mieć obywatelstwo jednego z państw członkowskich UE lub kandydujących i w momencie rozpoczęcia praktyki skończyć co najmniej 18 lat. Konieczne jest wykazanie się dyplomem ukończenia szkoły wyższej i należy bardzo dobrze znać co najmniej dwa oficjalne języki UE. Niezbędne jest również przedstawienie zaświadczenia o niekaralności. Trzeba zaznaczyć, że staże są dostępne dla osób, które wcześniej z nich nie korzystały i nie były zatrudnione w unijnych instytucjach dłużej niż 2 miesiące.

Staż Shumana trwa 5 miesięcy i jest płatny w wysokości ok. 1300 euro miesięcznie. Terminy rozpoczęcia staży to zawsze 1 marca oraz 1 października. Terminy aplikowania to:

- dla staży trwających od października do lutego – maj,
- dla staży trwających od marca do lipca – październik.

Więcej informacji o aplikowaniu na staże Shumana znajduje się na stronie [www: https://ep-stages.gestmax.eu/website/application-informations](https://ep-stages.gestmax.eu/website/application-informations)

O stypendia im. Roberta Shumana rocznie ubiega się nawet 25 tys. osób, z czego ok. 400 zostaje wybranych.

Program stażowy Komisji Europejskiej

Komisja Europejska (KE) oferuje staże dla absolwentów uczelni wyższych z całego świata. To bardzo ważne, bo niewiele miejsc daje taką możliwość kandydatom spoza UE (nie zwalnia ich to jednak ze znajomości dwóch unijnych języków). Zakres tematyczny jest bardzo szeroki. Działy przyjmujące stażystów zajmują się: prawem konkurencji, zasobami ludzkimi, polityką ochrony środowiska, komunikacją i wieloma innymi dziedzinami.

Stażysci mają szansę poznać pracę KE „od kuchni”, bo powierza się im tu zadania takie same, jak te, które wykonują nowo zatrudnieni, etatowi pracownicy. Wybierając zatem tę instytucję, stażysci będą m.in. organizowali pracę grup

fol. Adobe Stock

roboczych, przygotowywali zestawienia informacji i dokumentów, sprawozdania czy też brali udział w ciekawych spotkaniach.

Staż w KE trwa 5 miesięcy i jest płatny w wysokości ponad 1200 euro miesięcznie.

„To doświadczenie dało mi niesamowite możliwości uczenia się, poznawania nowych ludzi, podróżowania i dobrego zrozumienia dynamiki pracy unijnych instytucji. W ciągu tych 5 miesięcy mogłam poprzez pracę wykonaną w moim zespole wywrzeć wpływ na życie wielu młodych ludzi, a także miałam przyjemność spotkać się z nimi i poznać ich ekscytujące przedsięwzięcia! Poleciłabym ten staż każdemu, kto chce zrozumieć, co UE ma do zaoferowania i że warto połączyć siły, aby zapewnić nam świetlaną i lepszą przyszłość” – napisała w swoich referencjach dla stażu w Komisji Europejskiej Lovepreet, stażystka z Włoch.

Źródło: <https://traineeships.ec.europa.eu/story/lovepreet>

Warto dodać, że w Komisji Europejskiej funkcjonuje Komitet Stażystów, który dba o integrację osób odbywających staże w tej instytucji i organizuje dla nich kursy, spotkania, a także wspólną aktywność fizyczną. To w sumie ok. 50 wydarzeń w ciągu 5-miesięcznego pobytu.

Staże rozpoczynają się zawsze 1 marca lub 1 października. Więcej informacji o programie staży w Komisji Europejskiej znajduje się na stronie [www: https://traineeships.ec.europa.eu/](http://www.https://traineeships.ec.europa.eu/).

Staże w Trybunale Sprawiedliwości UE (nie tylko dla tłumaczy)

Trybunał Sprawiedliwości UE (TS UE) co roku przyjmuje kandydatów na 5-miesięczne, płatne (ok. 1400 euro na miesiąc) staże. Odbywają się one w dyrekcjach tłumaczeń prawnych, w dyrekcji badań i dokumentacji, w dyrekcji komunikacji, w dyrekcji ds. protokołu i wizyt, w biurze doradcy prawnego ds. administracyjnych, w sekretariacie Sądu i w dyrekcji tłumaczeń konferencyjnych.

Staże odbywają się w dwóch okresach:

- od 1 marca do 31 lipca – zgłoszenia przyjmowane są co roku od 1 lipca do 15 września;
- od 16 września do końca lutego staże w gabinetach oraz od 1 października do końca lutego staże w jednostkach administracyjnych – zgłoszenia przyjmowane są co roku od 1 lutego do 15 kwietnia.

Zgłaszać się mogą absolwenci prawa, nauk politycznych, nauk ekonomicznych lub dyscypliny pokrewnej, znający język francuski.

W Trybunale Sprawiedliwości UE odbywają się również staże dla młodych absolwentów studiów bądź podyplomowych kursów tłumaczenia konferencyjnego, którzy znają języki, na których szczególnie dyrekcji tłumaczeń konferencyjnych zależy. Staże te trwają od 10 do 12 tygodni i dają możliwość doskonalenia się pod okiem doświadczonych kolegów w sztuce tłumaczenia – w szczególności prawniczego.

Nabór kandydatów na cały rok sądowy odbywa się raz w roku, około 15 września, a wnioski przyjmowane są od 1 lipca do 15 września.

Więcej informacji o stażach w TS UE znajduje się na stronie [www: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7008/pl/](http://www.https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7008/pl/). Tam też można pobrać ulotkę informacyjną.

Staże w Radzie Unii Europejskiej

Rada Unii Europejskiej oferuje staże płatne i nieodpłatne w Sekretariacie Generalnym Rady. W przypadku tych pierwszych można liczyć na ponad 1200 euro miesięcznie przez cały okres pobytu, czyli 5 miesięcy. Szansę na staż co roku ma 100 obywateli UE, którzy ukończyli studia wyższe (wystarczy licencjat). Podobnie jak w przypadku wcześniej opisanych programów stażowych, tutaj również oczekuje się od kandydatów bardzo dobrej znajomości dwóch urzędowych języków UE, przy czym – ze względu na fakt, iż w sekretariacie w znaczącym stopniu stosuje się języki angielski i francuski – wymagana jest bardzo dobra znajomość przynajmniej jednego z nich.

Staże trwają od 1 lutego do 30 czerwca lub od 1 września do 31 stycznia. Stażyści wykonują zadania zbliżone swym zakresem do obowiązków młodszych administratorów na początku kariery. Przygotowują posiedzenia Rady UE

i redagują protokoły, uczestniczą w posiedzeniach, wyszukują informacje, tłumaczą dokumenty, piszą sprawozdania itd.

Zgłoszenia na staże rozpoczynające się we wrześniu 2023 roku będzie można składać od 13 lutego do 15 marca 2023 roku. Więcej informacji o stażach płatnych znajduje się na stronie [www: https://www.consilium.europa.eu/pl/general-secretariat/jobs/traineeships/paid-traineeships/#](https://www.consilium.europa.eu/pl/general-secretariat/jobs/traineeships/paid-traineeships/#).

Każdego roku Sekretariat Generalny Rady UE oferuje również ok. 20 staży nieodpłatnych. Są one skierowane do studentów 3., 4. i 5. roku, którzy w ramach swoich studiów muszą odbyć obowiązkowe praktyki. W tym przypadku staże trwają od 2 do 5 miesięcy i trwają od 1 lutego do 30 czerwca lub od 1 września do 31 stycznia. Więcej informacji o stażach nieodpłatnych znajduje się na stronie [www: https://www.consilium.europa.eu/pl/general-secretariat/jobs/traineeships/compulsory-unpaid-traineeships/](https://www.consilium.europa.eu/pl/general-secretariat/jobs/traineeships/compulsory-unpaid-traineeships/).

Na koniec warto wspomnieć, że Sekretariat Generalny Rady UE umożliwia także skorzystanie z programu działań pozytywnych dla stażystów z niepełnosprawnościami. Pod tą nazwą przewidziano od 4 do 6 płatnych staży dla obywateli UE z orzeczoną niepełnosprawnością. Kandydaci muszą posiadać dyplom ukończenia szkoły wyższej lub być studentami co najmniej 3. (lub równoważnego) roku w instytucji szkolnictwa wyższego.

W tym przypadku staże również trwają 5 miesięcy – od 1 lutego do 30 czerwca lub od 1 września do 31 stycznia. Więcej informacji na ten temat znajduje się na stronie [www: https://www.consilium.europa.eu/pl/general-secretariat/jobs/traineeships/positive-action-programme-for-trainees-with-a-disability/](https://www.consilium.europa.eu/pl/general-secretariat/jobs/traineeships/positive-action-programme-for-trainees-with-a-disability/).

W artykule przedstawiliśmy tylko kilka z wielu instytucji i agencji unijnych, oferujących staże dla absolwentów (czasem też studentów) uczelni wyższych. Jak widać, by z nich skorzystać wystarczy chęć i cierpliwość – nie ma bowiem gwarancji, że uda się za pierwszym razem. Warto jednak próbować, bo staż to ogromna szansa na zacerpienie wiedzy od doświadczonych kolegów u jednego z największych pracodawców w Europie – Unii Europejskiej.

DOMINIK KRZYSZTOFOWICZ

Unia wspiera ukraińskich uczniów i nauczycieli

8 marca br. weszły w życie zmiany w przepisach unijnych, które umożliwiły wsparcie uchodźców z Ukrainy w ramach realizowanych projektów, jak również przeznaczenie na ten cel niewykorzystanych środków z Funduszy Europejskich. Taką ewentualność stwarza przyjęty przez Komisję Europejską wniosek, dotyczący działania w ramach polityki spójności na rzecz uchodźców w Europie – CARE (ang. *Cohesion's Action for Refugees in Europe*). Dzięki mechanizmowi CARE Unia Europejska pomaga również młodzieży i nauczycielom z Ukrainy.

Mechanizm CARE wprowadził cztery główne zmiany przepisów dotyczących polityki spójności:

- po pierwsze, wprowadzono możliwość finansowania w ramach polityki spójności 2014-2020 projektów w wysokości 100 proc. również w roku obrachunkowym 2021-2022;
- po drugie, wprowadzono elastyczność, dzięki której zarówno państwa członkowskie, jak i poszczególne regiony mają możliwość wykorzystania zasobów z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego lub Europejskiego Funduszu Społecznego na wsparcie osób uciekających z Ukrainy – dzięki temu, nawet jeśli projekt zwykle finansowany był tylko z jednego z tych funduszy, teraz może być finansowany dowolnie;
- po trzecie, wydatki na wszelkie działania mające pomóc uchodźcom kwalifikują się do wsparcia unijnego z mocą wsteczną od rozpoczęcia inwazji rosyjskiej (czyli od 24 lutego br.);

- po czwarte, uproszczone zostały sprawozdawczość oraz dokonywanie zmian w programach.

W praktyce mechanizm CARE umożliwił państwu członkowskiemu udzielenie wsparcia osobom uciekającym z Ukrainy przed rosyjską agresją. Zaspokajane są nie tylko najpilniejsze potrzeby ukraińskich uchodźców, jak tymczasowe zakwaterowanie, dostarczenie żywności i wody czy opieka medyczna, ale środki unijne wspierają też uczniów i nauczycieli z Ukrainy.

Laptopy dla uczniów na Śląsku

Gmina Zabrze realizuje projekt „Wsparcie dla uczniów z Ukrainy – MIASTO ZABRZE”, finansowany z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Oś Priorytetowa XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego, Działanie 11.1 Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i średniego, Poddziałanie 11.1.6 Wzrost dostępności do edukacji ogólnej dla uczniów z Ukrainy – tryb nadzwyczajny). Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie dostępu do kształcenia uczniów szkół podstawowych i liceów ogólnokształcących uciekających przed wojną w Ukrainie. Zaplanowano m.in. zakup laptopów dla szkół. Wartość tego projektu to ponad 412 tys. zł, z czego unijne dofinansowanie wynosi ponad 371 tys. zł. Inicjatywa jest realizowana od 2 listopada br. i ma się zakończyć 31 marca przyszłego roku.

Podobne przedsięwzięcie – również umożliwiające zakup laptopów dla szkół – wdraża gmina Tychy. Dzięki projektowi „Wsparcie dla uczniów z Ukrainy – Gmina Miasta Tychy – nr 1” o budżecie wynoszącym 500 tys. zł (w tym kwota

fot. Adobe Stock

fot. Adobe Stock

dofinansowania to 425 tys. zł) do szkół podstawowych i liceów ogólnokształcących trafi 100 laptopów, z których będą korzystać uczniowie z Ukrainy.

W ramach zakończonego na początku listopada br. naboru w Poddziałaniu 11.1.6 w województwie śląskim planowano dofinansować zgłoszone inicjatywy kwotą prawie 9 mln zł, przy maksymalnym poziomie dofinansowania 90 proc. Oprócz zakupu laptopów – jak w zabrzańskim projekcie – organy prowadzące szkół mogły ubiegać się o środki na realizację zajęć dodatkowych z języka polskiego, zakup słowników czy podręczników, zatrudnienie asystentów międzykulturowych, doposażenie sal lekcyjnych w ławki i krzesła, a także na prowadzenie zajęć terapeutycznych.

Nauka języka polskiego na Lubelszczyźnie

W województwie lubelskim realizowany jest projekt „Lubelskie pomaga Ukrainie – nauka języka polskiego”, finansowany kwotą prawie 2,5 mln zł (przy całkowitej wartości projektu prawie 2,9 mln zł), pochodzącą z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 12.3 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych). Dzięki unijnemu wsparciu 1800 dorosłych osób z Ukrainy – w tym nauczyciele i pełnoletnia młodzież – weźmie udział w nieodpłatnych szkoleniach z języka polskiego. Grupy będą liczyć maksymalnie 12 uczestników. Przedsięwzięcie będzie wdrażane do końca sierpnia przyszłego roku.

U podstaw tej inicjatywy leży założenie, że nabycie umiejętności językowych przyczyni się do wzrostu aktywności zawodowej Ukraińców – ułatwi im poszukiwanie zatrudnienia, rozpoczęcie prowadzenia własnej działalności

gospodarczej lub utrzymanie posiadanego już miejsca pracy. Po zakończeniu zajęć kursanci otrzymają zaświadczenia o odbytym szkoleniu i pozyskanych umiejętnościach.

Platformy edukacyjne dla nauczycieli

W 2022 roku uruchomiona została Europejska Platforma Edukacji Szkolnej (<https://school-education.ec.europa.eu/pl>), która powstała z połączenia platform eTwinning (<https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning>) oraz School Education Gateway (<https://www.school-educationgateway.eu>). Europejska Platforma Edukacji Szkolnej ma być docelowo miejscem spotkań dla personelu szkolnego, naukowców oraz decydentów – zarówno osób zajmujących się edukacją wczesnoszkolną, jak i kształceniem podstawowym, ponadpodstawowym lub zawodowym. Platforma jest bezpłatna i daje możliwość poznania opinii ekspertów z różnych dziedzin, ułatwia dostęp do materiałów ze szkoleń, jak również dostarcza informacji na temat finansowania inicjatyw w ramach Erasmus+. Stwarza okazję do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, bo publikowane są na niej webinaria, kursy i materiały dydaktyczne. W związku z tym, że proces przenoszenia zawartości z platform eTwinning i School Education Gateway jeszcze trwa, to również te platformy są nadal aktywne. Ze wszystkich omówionych platform mogą korzystać także nauczyciele z Ukrainy, a część informacji jest dostępna w ich ojczystym języku.

Erasmus+ również dla młodzieży z Ukrainy

Na koniec warto wspomnieć, że bogatą ofertę dla młodzieży i dorosłych z Ukrainy ma również program Erasmus+, dzięki któremu uczelnie mogą finansować m.in. przyjazdy ukraińskich studentów. Z kolei w ramach projektów mobilności zawodowych beneficjenci mają możliwość proponować staże uczniom z Ukrainy, uczęszczającym do polskich szkół. Dla przykładu w połowie maja dwóch uczniów z Ukrainy pojechało do Barcelony w ramach inicjatywy „Mobilna szkoła”, by tam pracować pod okiem doświadczonych kolegów. Więcej informacji o tym, jakie możliwości oferuje program Erasmus+ uchodźcom z Ukrainy, można znaleźć na stronie: <https://erasmusplus.org.pl/aktualnosci/erasmus-programy-na-pomoc>.

DOMINIK KRZYSZTOFOWICZ

Finanse to nie czarna magia

Erasmus+ to nie tylko zagraniczne wyjazdy. To też mnóstwo papierkowej roboty z kalkulatorem w ręku. Jak dobrze zarządzać funduszami, podpowiada Marcin Paśnikowski, nauczyciel prowadzący projekty europejskie.

W Akcji 2. programu Erasmus+ Edukacja szkolna od startu nowej perspektywy finansowej to szkoła koordynująca układ budżetu całego projektu i musi nim zarządzać. Niektórych nauczycieli to przeraża. Na co koordynator powinien zwrócić szczególną uwagę przy planowaniu wydatków?

Teraz największą bolączką szkół są właśnie rozliczenia finansowe projektów. Ważne jest więc, aby już na etapie składania wniosku o dofinansowanie dobrze zaplanować budżet. Powinniśmy skontaktować się z partnerami planowanych działań i wspólnie ustalić, co będziemy robić i na co chcemy wydać środki finansowe – ile potrzebujemy na szkolenia, ile na zakup sprzętu, a ile wydamy na spotkania czy też potrzebne uczniom materiały. Dzięki temu każdy z partnerów będzie miał świadomość, w jaki sposób otrzymane fundusze zostaną rozdzielone. Czasami zdarza się, że szkoła samodzielnie pisze projekt, bez konsultacji z partnerami, bo poszukuje ich dopiero na etapie składania wniosku, a nie jego powstawania. I później, kiedy jakaś placówka z zagranicy zgadza się na przystąpienie do projektu, przy jego realizacji mogą pojawić się problemy na tle

finansowym. Polecałbym więc pisanie wniosków wspólnie z partnerami, aby zasady współpracy były od początku jasne.

Komunikacja to podstawa.

Tak, to klucz do sukcesu każdego projektu. Jako szkoła czy organizacja jesteśmy łącznikami między zagranicznymi partnerami a organem prowadzącym, czyli urzędem miasta, gminy lub powiatu – w zależności od tego, pod kogo podlegamy. Skarbnik z wydziału finansowego gminy czy starostwa nie będzie kontaktował się z poszczególnymi partnerami projektu. To nasze zadanie jako koordynatora.

Do takiej koordynującej szkoły należy też dystrybucja środków finansowych przeznaczonych na realizację projektu.

Dokładnie. Pieniądze z Narodowej Agencji Programu Erasmus+ (NA) trafiają do budżetu miasta czy gminy, a następnie przekazywane są szkole, która od tego momentu staje się ich

dystrybutorem. Najczęściej jest tak, że NA przelewa na konto beneficjenta 80 proc. całego budżetu projektu. My, jako szkoła, dzielimy te pieniądze i przekazujemy naszym partnerom, jednak warto przelewać je w transzach, a nie wszystkie jednocześnie. Dzięki temu mamy pewnego rodzaju środek dyscyplinujący. Jeśli współpracownicy nie wywiązują się ze swoich działań i harmonogramów, nie dostaną kolejnego przelewu. I nigdy nie spotkałem się z dezaprobatą dla takiego postępowania. Każdy partner ma świadomość, że szkoła koordynująca musi odpowiedzialnie zarządzać budżetem i jest z tego rozliczana. Ostatnie 20 proc. kwoty dofinansowania NA przesyła dopiero po rozliczeniu całego projektu, dlatego

też organ prowadzący musi na jakiś czas „założyć” tę brakującą kwotę, aby działania projektowe mogły zostać zakończone.

Urzędy mają taki obowiązek?

Nie, ale tak się zazwyczaj dzieje, bo urzędnicy zdają sobie sprawę, że szkole trudno byłoby udźwignąć taki koszt. Realizację każdego projektu powinniśmy zacząć od zawarcia umowy z partnerami. Po jej podpisaniu przekazujemy ją organowi prowadzącemu, aby urzędnicy byli świadomi, jak wyglądają warunki takiej umowy. Pieniądze na realizację projektu otrzymujemy w euro.

Weź kurs na euro!

Szkoła i organ prowadzący muszą zdecydować, czy – na potrzeby rozliczania projektu – założyć konto złotówkowe czy też walutowe (zł czy euro). O czym należy wiedzieć dokonując takiego wyboru? I co przemawia na korzyść konta prowadzonego w euro?

- ✓ Narodowa Agencja Programu Erasmus+ (NA) realizuje przelewy na rzecz beneficjentów w walucie euro. Jednak w przypadku zadeklarowania przez szkołę konta złotówkowego, na wskazany w umowie rachunek wpłynie kwota w złotych, stanowiąca równowartość kwoty zaliczki wyrażonej w euro. Przewalutowania dokonuje bank i NA nie ma wpływu na wysokość kursu uwzględnionego przez bank. Natomiast w przypadku wskazania rachunku bankowego w euro beneficjent otrzyma kwotę transzy zgodnie z umową.
- ✓ Koszty różnic kursowych są kosztami niekwalifikowanymi w projekcie. Oznacza to, że koszty zarówno przewalutowań, jak i ewentualnych niekorzystnych zmian w kursie euro muszą być sfinansowane przez beneficjenta.
- ✓ W projektach Akcji 2. koordynator projektu zarządza całością budżetu i jest zobowiązany do przekazywania środków partnerom zagranicznym. W momencie przekazywania środków partnerom, m.in. ze strefy euro, kwoty transferów ulegają ponownie przewalutowaniu ze złotych na euro, często po kursie znacznie niższym niż kurs obowiązujący w momencie otrzymania dofinansowania. Powoduje to niekorzystne zredukowanie otrzymanych środków na realizację projektu.
- ✓ Niezależnie od waluty wskazanego rachunku bankowego wszelkie rozliczenia z NA będą realizowane w euro. Dotyczy to nie tylko sprawozdań okresowych czy końcowych, ale także płatności bilansujących. Jeśli beneficjent posiada konto złotówkowe, w przypadku dodatkowej płatności bilansującej (przelew na rzecz beneficjenta) zostanie zastosowany kurs banku z dnia przelewu tej płatności. W sytuacji, gdy wystąpi konieczność zwrotu części środków na rzecz NA, kwota zwrotu będzie wyrażona w euro i taka też kwota będzie musiała wpłynąć na rachunek NA. Spowoduje to konieczność zakupu przez beneficjenta waluty euro, co również może generować straty.
- ✓ Komisja Europejska zdecydowanie rekomenduje, aby przypisany do projektu rachunek był prowadzony w euro, ale nie może narzucić takiego rozwiązania.
- ✓ Do realizacji projektu nie jest niezbędne posiadanie odrębnego rachunku bankowego. Wystarczy, że przelewy finansowe dotyczące danego projektu będą łatwe do zidentyfikowania, czyli odpowiednio opisane.

MAJA RACHWAŁ
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Czy warto więc założyć – na potrzeby projektu – konto walutowe?

Zdecydowanie tak. Początkowo organy prowadzące placówki oświatowe miały dość duże opory, aby zakładać konta w euro. Teraz – ze względu na sytuację geopolityczną i zmiany kursów walut – jest to niezbędne. Wahania walutowe są tak duże, że przy jednym przelewie na konto złotówkowe może dojść do straty nawet kilkudziesięciu tysięcy złotych. Dlatego już na etapie pisania projektu powinniśmy porozmawiać z organem prowadzącym o tym, aby takie konto walutowe powstało.

No dobrze, otrzymaliśmy już dofinansowanie w euro, projekt trwa. Jak zarządzać finansami, aby się w tym wszystkim nie pogubić?

Niezwykle pomocne są raporty finansowe, które każdy z partnerów wysyła koordynatorowi projektu kilka razy w roku. Nie ma w tym nic strasznego, bo mamy wzory, na których pracujemy. Wystarczy je tylko uzupełnić. Nie ma też obowiązku, aby to robić, ale naprawdę warto, aby mieć stałą kontrolę finansową. Czasami też partnerzy przygotowują sobie narzędzie w postaci strony internetowej, do której – po zalogowaniu – każdy ma dostęp i może na bieżąco wpisywać tam dane dotyczące wydatków. Myślę, że taka dokumentacja pomaga wszystkim monitorować stan finansów projektu. Pozwala zorientować się, co już zostało kupione i ile pieniędzy jeszcze zostało. Systematyczność w uzupełnianiu raportów jest więc bardzo istotna. Dzięki temu – tworząc raport końcowy, który należy wysłać do

narodowej agencji – możemy spać spokojnie, bo wszystko mamy pod kontrolą.

Realizacja projektu to też tony faktur za rozmaite produkty czy usługi. Kto zajmuje się ich opisywaniem? Wyłącznie koordynator czy również partnerzy?

Każdy partner jest za to odpowiedzialny. Jeśli nasi partnerzy dokonali jakichś zakupów czy też zapłacili za wynajem sali, uzupełniają tabelkę na przykład we wspomnianej wcześniej bazie internetowej projektu. Każda organizacja czy szkoła ma za zadanie gromadzić i przechowywać faktury oraz je księgować. Koordynatorowi zaś partnerzy wysyłają jedynie skany faktur, aby miał on pewność, że środki są wydatkowane zgodnie z założeniami projektu. Nie jest to wymóg narodowej agencji, ale czasami oczekują tego na przykład organy prowadzące. Warto to wcześniej ustalić.

No właśnie, na początku zawsze mamy pewne założenia projektu. Jednak żyjemy w zmieniającym się świecie. Pandemia czy też wojna mogą spowodować na przykład trudności w spotkaniu się uczestników wymiany twarzą w twarz. Czy tabele finansowe są gotowe na takie zmiany?

Projekt to żywa materia i w trakcie jego realizacji może się wiele wydarzyć. Na przykład mieliśmy zaplanowane spotkanie na Litwie i związane z tym koszty, ale przez pandemię koronawirusa do spotkania na żywo nie doszło i odbyło się ono w formule on-line. Jeśli chodzi o wydatkowanie otrzymanych pieniędzy, nie jest to problem.

for Adobe Stock

Wystarczy wspólnie z partnerami podjąć decyzję, że odwołujemy wyjazd i wówczas partnerzy z Litwy dostają transzę pomniejszoną o koszty planowanego wcześniej spotkania, a pozostałe środki przeznaczamy na przykład na wykupienie dostępu do komunikatora internetowego czy szkolenie dla nauczycieli. Przy aktualizacji działań projektowych najlepiej skontaktować się z narodową agencją i jeśli to konieczne, podpisać aneks do umowy. Wszystko jest do zrobienia.

Pan i szkoła, w której pan pracuje, nie boicie się rozliczania projektów. Co więcej, z powodzeniem prowadzicie kilka takich inicjatyw w tym samym czasie.

Nasza szkoła jest żywym przykładem, że można prowadzić jednocześnie kilka projektów i ich rozliczanie to nie koniec świata. Właśnie realizujemy osiem takich przedsięwzięć i już wiemy, że dostaliśmy zielone światło na dwa kolejne. Wystarczy tylko dobrze się zorganizować. Kiedy mamy jakiegokolwiek wątpliwości, nieważne, na jakim etapie projektu, warto zwrócić się z pytaniem do narodowej agencji. Pracują tam przeszkoleni ludzie, którzy naprawdę chcą, aby nasze przedsięwzięcia się powiodły.

Marcin Paśnikowski jest nauczycielem języka angielskiego i informatyki w Szkole Podstawowej nr 5 w Świdniku. Projektami edukacyjnymi zajmuje się od początku kariery zawodowej, czyli od ponad 20 lat. Początkowo organizował wymiany uczniów ze szkołą w USA, pomagał przy projektach Comeniusa, a od 2016 roku pisze i koordynuje własne projekty Erasmus+ (ma ich na koncie 17). Projekty te to nie tylko wyjazdy edukacyjne uczniów, ale również partnerstwa na rzecz innowacji (np. "CAVE" na temat wykorzystywania metod wizualnych podczas zdalnego nauczania, "Social Radio 2.0" koncentrujący się na edukacji obywatelskiej z wykorzystaniem szkolnego radia i podcastów, czy też "CUT" skupiający się na profilaktyce alkoholowej). Dzięki tym działaniom Marcin Paśnikowski tworzy – wspólnie z innymi nauczycielami – materiały edukacyjne, pomoce naukowe oraz poradniki dydaktyczne.

AGNIESZKA BĄK
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
Narodowa Agencja Programu Erasmus+
i Europejskiego Korpusu Solidarności
Aleje Jerozolimskie 142 A
02-305 Warszawa
tel. +48 22 463 10 00
e-mail: kontakt@frse.org.pl
www.frse.org.pl

fot. Adobe Stock

Odkryj Europę

W październiku bieżącego roku zakończyła się kolejna już runda zgłoszeń do konkursu DiscoverEU, umożliwiającego młodzieży z Unii Europejskiej podróż po Europie. Na przestrzeni 4 lat do projektu zgłosiło się ponad 754 tys. młodych ludzi, a następny nabór rusza już za kilka miesięcy – wiosną 2023 roku. O tym, jak i dlaczego warto aplikować do tego konkursu, dowiedzą się Państwo z poniższego artykułu.

Wsparcie dla młodych

DiscoverEU jest jedną z odpowiedzi na potrzeby ludzi młodych, co jest zgodne z założeniami strategii Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019-2027. Inicjatorem projektu był Parlament Europejski, który po raz pierwszy przedstawił ten pomysł podczas Europejskiego Spotkania Młodzieży w Strasburgu. Inicjatywa ma na celu zwiększenie aktywności młodych obywateli w życiu społecznym Unii Europejskiej poprzez wspieranie i ułatwianie im kontaktów oraz wymianę doświadczeń. W pierwszej turze, która rozpoczęła się w czerwcu 2018 roku, wpłynęło prawie 100,5 tys. zgłoszeń.

Program Erasmus+ od lat wspiera wymianę edukacyjną uczniów i młodzieży poprzez różnorodne międzynarodowe projekty. Obecnie właśnie w ramach tego programu funkcjonuje działanie

DiscoverEU, dzięki któremu młodzi obywatele państw członkowskich UE mogą uzyskać bilety na podróż po Europie. Wszystkie te działania mają na celu rozwijanie kontaktów pomiędzy młodzieżą z krajów Unii Europejskiej. Dla młodych ludzi jest to wspaniała okazja, aby nawiązać międzynarodowe znajomości i zdobyć wiedzę o Europie. Dla wielu jest to pierwsza szansa, aby nabyć umiejętności podróżnicze i poznać nowe kultury.

Komisja Europejska zwraca szczególną uwagę na potrzeby młodych obywateli, którzy należą do grup defaworyzowanych. W przypadku osób z niepełnosprawnością lub problemami zdrowotnymi wszystkie działania są ustalane indywidualnie, tak aby móc w jak największym stopniu ułatwić im podróż.

Kto może się zgłosić?

Aby wziąć udział w konkursie, należy spełnić kilka ważnych kryteriów:

- mieć 18 lat,
- posiadać obywatelstwo lub prawo do długoterminowego legalnego pobytu w jednym z 27 państw członkowskich Unii Europejskiej (lub w jednym z państw trzecich stowarzyszonych z programem Erasmus+ czy w jednym z krajów i terytoriów zamorskich stowarzyszonych z Unią Europejską),

fot. Adobe Stock

- w formularzu zgłoszeniowym podać prawidłowy numer paszportu, dowodu tożsamości albo dokumentu pobytowego,
- rozwiązać quiz, zawierający 5 pytań wielokrotnego wyboru, mających związek z Unią Europejską i jej działaniami dotyczącymi młodzieży, oraz odpowiedzieć na jedno pytanie otwarte.

Szczegółowe zasady konkursu dostępne są na stronie:

[doshttps://youth.europa.eu/discovereu/rules_pl](https://youth.europa.eu/discovereu/rules_pl).

Głównym ograniczeniem jest wiek kandydata, jednak ten warunek nie jest przypadkowy. Na etapie projektowania tej inicjatywy Parlament Europejski postanowił skupić się na konkretnej grupie wiekowej, czyli młodych ludziach, którzy wkraczają w dorosłość. Jako pełnoprawni obywatele Unii Europejskiej od tego momentu mogą aktywnie korzystać z praw, które im przysługują.

Jak się zgłosić?

Zgłoszenie należy wysłać w terminie naboru za pomocą internetowego formularza, znajdującego się na Europejskim Portalu Młodzieżowym. W toku procedury trzeba podać swój adres e-mailowy, dane osobowe oraz szczegółowy plan podróży. Uczestnicy mogą podróżować pojedynczo lub – maksymalnie – w grupie 5 osób. Osoby podróżujące grupowo muszą wybrać lidera, który wypełnia formularz i – w przypadku akceptacji – otrzymuje kod, umożliwiający rejestrację pozostałym członkom zespołu. W sytuacji, gdy liczba zgłoszeń przekroczy ustalony limit, stosuje się zasadę „kto pierwszy, ten lepszy”.

Zasady podróży

Uczestnik programu musi odbyć podróż z kraju kwalifikującego się w konkursie do co najmniej jednego, innego kraju, który również jest uwzględniony w konkursie. Wyjazd nie może trwać krócej niż dzień ani dłużej niż miesiąc. Musi także odbyć się w przedziale czasowym określonym przy konkretnym naborze. Do wyboru są 2 warianty podróży: ustalony lub elastyczny plan. Z reguły w ramach Discover EU młodzi ludzie mogą wygrać bilety kolejowe, jednak w wyjątkowych sytuacjach istnieje możliwość podróży innymi środkami transportu – autokarem lub samolotem. Każdy laureat otrzymuje także kartę, pozwalającą uzyskać zniżki na bilety i usługi z obszaru kultury, nauki, sportu,

fot. Adobe Stock

gastronomii itp. Karta DiscoverEU działa tylko podczas trwania danej podróży.

fot. Adobe Stock

Decyzje dotyczące nagród podejmuje komisja konkursowa, w której skład wchodzi pracownicy Komisji Europejskiej oraz Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA – *European Education and Culture Executive Agency*). Aby sprawdzić wyniki rekrutacji, należy wejść na stronę Europejskiego Portalu Młodzieżowego i wpisać swój kod zgłoszenia.

Wygrywaj nagrody!

Wybrane przez komisję osoby stają się automatycznie ambasadorami programu DiscoverEU. Organizatorzy zachęcają uczestników, aby udokumentowali swoją podróż zdjęciami lub materiałami video. Relacje można udostępnić w mediach społecznościowych i opatrzyć hasztagiem #DiscoverEU. Autorzy najciekawszych prac mają szansę wygrać nagrodę w wysokości 100 euro.

Europa na wyciągnięcie ręki

Powyższe informacje to tylko ułamek możliwości, jakie dają nam unijne inicjatywy. Dla osób młodych, które mają 19 lat i więcej istnieje mnóstwo przedsięwzięć, w których mogą wziąć udział w ramach programu Erasmus+. Więcej informacji na temat DiscoverEU znajduje się na stronie [www: https://youth.europa.eu/discovereu_pl](https://youth.europa.eu/discovereu_pl).

MAGDALENA ADAMCZYK
Centralny Punkt Informacyjny FE
w Warszawie

Erasmus dla mobilnych młodych

Erasmus+ to program Unii Europejskiej na rzecz edukacji, szkoleń, młodzieży i sportu, który z powodzeniem funkcjonuje od wielu lat. Umożliwia on młodym ludziom mobilność edukacyjną.

O wyjazd za granicę do krajów biorących udział w Erasmusie w latach 2021-2027 mogą ubiegać się uczniowie i studenci instytucji realizujących projekty w ramach tego programu.

Studium w Europie!

Jedną z najbardziej znanych inicjatyw Erasmusa jest projekt „**Studium w Europie!**” w ramach sektora Szkolnictwo wyższe, Akcja 1. Mobilność edukacyjna. Daje on młodym ludziom możliwość wzięcia udziału w wymianach studenckich, praktykach i stażach absolwenckich. Wyjazdy trwają od 5 dni do 12 miesięcy i obejmują:

- długoterminowe wyjazdy studentów na studia (od 2 do 12 miesięcy),
- długoterminowe wyjazdy studentów na praktyki (od 2 do 12 miesięcy),
- długoterminowe wyjazdy absolwentów na staże absolwenckie (od 2 do 12 miesięcy),
- krótkie, intensywne kursy – „*Blended Intensive Programmes*”.

Uczestnicy Erasmusa otrzymują stypendium. Jego wysokość różni się w zależności od kraju oraz długości pobytu w nim. Odrębną grupę odbiorców stanowią osoby niepełnosprawne, defaworyzowane czy wykluczone, które mogą ubiegać się o dodatkowe środki umożliwiające im pobyt w wybranym miejscu.

fot. Adobe Stock

Szczegóły dotyczące terminów, zasad aplikowania oraz kalkulator kosztów pobytu można znaleźć na stronie [www:](https://www.frse.org.pl/)

<https://www.frse.org.pl/finansowanie-projektow/studium-w-europie>

Uczniowie na zagranicznych praktykach

Dodatkową ofertą w Erasmusie objęci są uczniowie szkół zawodowych. W projekcie „**Uczniowie na zagranicznych praktykach**” w ramach sektora Kształcenie i szkolenia zawodowe, Akcja 1. Mobilność edukacyjna mogą oni skorzystać z wyjazdów połączonych z praktykami zawodowymi. Celem tej inicjatywy jest umożliwienie uczniom zdobycia praktycznego doświadczenia zawodowego oraz rozwinięcie ich umiejętności językowych.

Szkoły mogą składać wnioski aplikacyjne do wybranych instytucji kształcenia zawodowego, dzięki czemu ich uczniowie nawiążą kontakt z zagranicznymi przedsiębiorstwami, centrami kształcenia czy instytucjami publicznymi.

Wyjazdy są podzielone na:

- krótkie praktyki i staże (od 10 do 89 dni),
- długoterminowe praktyki i staże (od 90 do 365 dni),
- udział w międzynarodowych konkursach umiejętności zawodowych (od 1 do 10 dni).

Szczegóły na temat zasad udziału w tej inicjatywie znajdują się na stronie [www:](https://www.frse.org.pl/finansowanie-projektow/uczniowie-na-zagranicznych-br-praktykach)

<https://www.frse.org.pl/finansowanie-projektow/uczniowie-na-zagranicznych-br-praktykach>

Erasmus Mundus Joint Masters

Dla najlepszych europejskich studentów został stworzony program studiów magisterskich w projekcie „**Erasmus Mundus Joint Masters**” w ramach sektora Szkolnictwo wyższe, Akcja 2. Współpraca organizacji i instytucji. Główne cele

tego działania to wzmocnienie międzynarodowego wymiaru kształcenia i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań dydaktycznych.

Dofinansowanie obejmuje:

- koszty przygotowania i realizacji studiów,
- stypendia dla studentów,
- dodatkowe środki na pokrycie specjalnych potrzeb studentów z niepełnosprawnościami.

Więcej informacji na temat projektu znajduje się na stronie [www](https://www.frse.org.pl/):

<https://www.frse.org.pl/finansowanie-projektow/erasmus-mundus-joint-masters>

Młodzieżowe spotkania, debaty, kampanie – w kraju i za granicą

Oprócz najbardziej znanych inicjatyw dla studentów, Erasmus oferuje również wsparcie młodzieży. W projekcie „Młodzieżowe spotkania, debaty, kampanie – w kraju i za granicą” w ramach sektora Młodzież, Akcja 1. Mobilność edukacyjna dofinansowanie dla swoich podopiecznych mogą uzyskać instytucje edukacyjne i organizacje pozarządowe.

Działania możliwe do realizacji w ramach projektu to:

- warsztaty, debaty, spotkania, seminaria prowadzone w formie kontaktu bezpośredniego lub online na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym lub ponadnarodowym w odniesieniu do kwestii istotnych dla codziennego życia młodych ludzi jako aktywnych obywateli UE;
- konsultacje młodzieżowe, określające tematy oraz problemy mające dla niej szczególne znaczenie;
- kampanie uświadamiające, dotyczące uczestnictwa młodzieży w życiu demokratycznym;
- symulacje funkcjonowania instytucji demokratycznych i ról decydentów w ramach tych instytucji.

Kwota możliwa do sfinansowania to maksymalnie 60 tys. euro na projekt.

Więcej informacji na temat tej inicjatywy znajduje się na stronie [www](https://www.frse.org.pl/finansowanie-projektow/mlodziezowe-spotkania-debaty-kampanie-w-kraju-i-za-granica):

<https://www.frse.org.pl/finansowanie-projektow/mlodziezowe-spotkania-debaty-kampanie-w-kraju-i-za-granica>

fot. Adobe Stock

Wymiany młodzieżowe – współpraca poprzez organizację spotkań

Projekt „Wymiany młodzieżowe – współpraca poprzez organizację spotkań” w ramach sektora Młodzież, Akcja 1. Mobilność edukacyjna ma na celu umożliwienie spotkań młodych ludzi z dwóch lub więcej krajów, aby mogli oni wspólnie zająć się realizacją jakiegoś przedsięwzięcia z wybranej, ciekawej dla nich dziedziny, jak np. sport, kultura, zdrowie czy sprawy społeczne. Dzięki temu uczestnicy mają okazję poznać inne kultury, nabyć nowe umiejętności, sprawdzić się w pracy zespołowej, rozwinąć swoje zainteresowania, a także zrozumieć zasady demokracji oraz ideę zjednoczonej Europy. Czas trwania wyjazdu wynosi od 5 do 21 dni. Wymiana jest przeznaczona dla osób w wieku od 13 do 30 lat. Uczestnicy wyjazdu mogą liczyć na wsparcie finansowe, czyli pokrycie kosztów przejazdu i pobytu, jak również wsparcie organizacyjne.

Więcej informacji o tym projekcie znajduje się na stronie [www](https://www.frse.org.pl/finansowanie-projektow/wymiany-mlodziezowe-br-wspolpraca-poprzez-organizacje-spotkan):

<https://www.frse.org.pl/finansowanie-projektow/wymiany-mlodziezowe-br-wspolpraca-poprzez-organizacje-spotkan>

Wszystkie nabory do przedstawionych projektów odbędą się już w przyszłym roku. Aktualności, dotyczące terminów oraz zasad aplikowania do programu Erasmus+, znajdują się na stronie [www](https://www.frse.org.pl/finansowanie-projektow): <https://www.frse.org.pl/finansowanie-projektow>.

URSZULA JACKOWSKA
MAGDALENA OKULSKA
 Centralny Punkt Informacyjny FE
 w Warszawie

Bezpieczeństwo w przestrzeni publicznej

Zapewnienie bezpieczeństwa, w tym cyberbezpieczeństwa, jest dziś jednym z kluczowych i pilnych wyzwań, stojących przed UE. Wraz z rozwojem technologii informacyjnych i komunikacyjnych zwiększa się zagrożenie związane nie tylko z możliwością kradzieży danych osobowych oraz innych poufnych informacji, ale także z fizycznym bezpieczeństwem osób przebywających w przestrzeni publicznej. Ryzyko zagrożenia wzrasta w przypadku zaistnienia zdarzeń niepożądanych, których skutki odczuwane są w ogromnej skali, takich jak np. pandemia czy działania wojenne w Ukrainie.

Imprezy masowe, jak koncerty, mecze ligowe czy targi gospodarcze – po 2 latach przerwy, spowodowanej pandemią – cieszą się teraz ogromną popularnością. Ludzie – zwłaszcza młodzi – są spragnieni kontaktów społecznych, zatem biorą udział w wielotysięcznych wydarzeniach artystycznych czy kulturalnych, odbywających się w ogromnych przestrzeniach targowych lub na sportowych arenach. Za bezpieczeństwo uczestników odpowiada zazwyczaj ochrona danego obiektu, współpracująca z organizatorami wydarzenia. Do jej zadań należy sprawdzenie każdego z uczestników przed wejściem do hali oraz monitoring kluczowych miejsc. Mimo to w przypadku nagłego zdarzenia, takiego jak chociażby panika wywołana cyberatakiem na urządzenia mobilne, te działania mogą się okazać niewystarczające. W związku z tym konieczne jest podjęcie działań, które zminimalizują ryzyko takiego ataku, zapewniając jednocześnie maksimum bezpieczeństwa uczestnikom.

Oprócz podejmowania konkretnych inicjatyw, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa przez właściwe służby ochrony podczas imprez masowych, istotne znaczenie ma edukacja, zwłaszcza młodzieży, w zakresie dbania o własne bezpieczeństwo, także to w sieci.

WAŻNE!

Jednym z nielicznych przedsięwzięć na rzecz zabezpieczenia imprez masowych z wykorzystaniem innowacyjnych technologii jest projekt APPRAISE – „Wspomaganie prywatnych i publicznych instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w zwalczaniu terroryzmu wymierzonego w cele miękkie”, finansowany w ramach unijnego programu Horyzont 2020.

„Głównym założeniem inicjatywy APPRAISE jest zapewnienie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej, nie ograniczając przy tym wolności obywateli” – tłumaczy Bartosz Kozuch, menedżer

fot. Adobe Stock

ds. realizacji projektów z Polskiej Platformy Bezpieczeństwa Wewnętrznego (PPBW), przedstawiciel jednego z beneficjentów, czyli odbiorców końcowych rezultatów przedsięwzięcia. „Celem projektu jest wykorzystanie najnowszych osiągnięć w zakresie analizy dużych zbiorów danych, sztucznej inteligencji i zaawansowanej wizualizacji do stworzenia integralnych ram bezpieczeństwa” – dodaje B. Kozuch. Integralne ramy bezpieczeństwa mają przyczynić się do poprawy zarówno bezpieczeństwa cybernetycznego, jak i fizycznego, co wpłynie na zabezpieczenie przestrzeni publicznych. Według przedstawiciela PPBW system bezpieczeństwa zostanie zaprojektowany w sposób zapewniający współpracę publiczno-prywatną w zakresie bezpieczeństwa, pozwalając jednocześnie na optymalizację prowadzonych działań. W przedsięwzięcie są zaangażowani pracownicy firm ochroniarskich i prywatnych przedsiębiorców oraz przedstawiciele służb mundurowych.

WAŻNE! Rozwiązania projektu APPRAISE zapewnią niespotykane dotąd możliwości przewidywania oraz identyfikowania aktów przestępczych i terrorystycznych poprzez wzmocnienie współpracy operacyjnej podmiotów bezpieczeństwa przed wystąpieniem, w trakcie i po wystąpieniu ataku.

Metody wypracowane w czasie realizacji projektu APPRAISE zostaną zademonstrowane podczas czterech uzupełniających się akcji pilotażowych w czasie dużych imprez masowych. Obok turnieju tenisowego we Włoszech, międzynarodowego wyścigu rowerowego przebiegającego przez Francję i Hiszpanię, imprezy masowej w centrum handlowym w Słowenii, zaplanowano także prezentację rozwiązań w toku trwania Międzynarodowych Targów Kolejowych TRAKO w AmberExpo w Gdańsku.

W połowie września br. w AmberExpo odbyło się spotkanie międzynarodowego konsorcjum projektowego, realizującego APPRAISE. Oprócz przedstawicieli koordynatora – CS Group s.c. z Francji oraz instytucji partnerskich – Międzynarodowych Targów Gdańskich oraz PPBW w spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele jednostek odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w miejscach publicznych, np. Komendy Wojewódzkiej Policji w Gdańsku, jak również potencjalni użytkownicy końcowi technologii. Gośćmi spotkania były także m.in. osoby zarządzające jedną z hal widowiskowo-sportowych oraz odpowiedzialne za organizację znanego młodzieżowego festiwalu, odbywającego się co roku na terenie Trójmiasta. Przedstawiciel Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości (CBZC) opisał metody dołączania funkcjonariuszy

fot. Adobe Stock

do zamkniętych grup w mediach społecznościowych w celu wykrycia potencjalnych zagrożeń atakami terrorystycznymi, w tym cyberatakami, i wdrożenia w razie zaistnienia takiej konieczności właściwych działań operacyjnych. Funkcjonariusz CBZC podkreślał znaczenie edukacji młodzieży w zapobieganiu atakom cyberprzestępców. Świadomi zagrożeń młodzi ludzie mogą istotnie wesprzeć działania CBZC, nie tylko uniemożliwiając atak hakerów, ale także ostrzegając swoich znajomych i przekazując informacje o zagrożeniu właściwym służbom.

„Wydarzenie stanowiło okazję do wstępnej prezentacji opracowywanych aktualnie rozwiązań w zakresie zarządzania tłumem i komunikacji, wykrywania nietypowych sygnałów na podstawie nagrań wideo i dźwięku oraz nadzoru potencjalnych cyberataków” – mówi Nina Czyżewska, przedstawicielka PPBW. – „Przy tworzeniu metod zabezpieczania przestrzeni publicznych są brane pod uwagę: wywiad przestrzenny oraz analiza treści online. Istotne znaczenie ma zarówno analiza rzeczywistości rozszerzonej (AR), która podnosi świadomość sytuacyjną, jak i systemy

oparte na sztucznej inteligencji (AI), wspierające podejmowanie decyzji przez służby oraz prywatne firmy, zajmujące się ochroną”.

Podczas spotkania dyskutowano o oczekiwaniach końcowych użytkowników, co w razie zaistnienia takiej potrzeby spowoduje modyfikację scenariuszy zaplanowanych akcji pilotażowych. Omówiony też został planowany scenariusz pilotażu, który ma się odbyć w trakcie przyszłorocznych Targów TRAKO. Uczestnicy spotkania projektowego odwiedzili wybrane hale wystawowe oraz pomieszczenia na co dzień niedostępne dla publiczności – jak choćby stanowisko stałego monitorowania aktualnej sytuacji na terenie hal.

Przyszłoroczne Targi TRAKO będą miały okazję przejść do historii nie tylko z powodu zwiększającej się z roku na rok liczby wystawców w halach i eksponatów na torach wystawienniczych, ale przede wszystkim z uwagi na wyjątkową akcję zabezpieczającą uczestników wydarzenia w czasie – kontrolowanego i doskonale przygotowanego – ataku cybernetycznego i terrorystycznego jednocześnie.

WAŻNE! W czasie realizacji projektu, zwłaszcza związanego z wypracowaniem nowych rozwiązań, mogących zrewolucjonizować aktualny stan wiedzy w zakresie bezpieczeństwa, istotne jest poznanie opinii zewnętrznych ekspertów, którzy mają zazwyczaj wieloletnie doświadczenie praktyczne.

Jak podkreślał przedstawiciel Międzynarodowych Targów Gdańskich (MTG), obiekty jak AmberExpo – ze względu na swój potencjał i obszar działania – są idealne nie tylko do przeprowadzania ćwiczeń i akcji pilotażowych. To miejsca zagrożone potencjalnymi atakami terrorystycznymi. Ograniczanie ryzyka ich wystąpienia i niwelowanie skutków takich zdarzeń stanowi wyzwanie dla zarządzających wielkopowierzchniowymi obiektami sportowymi, kulturalnymi czy biznesowymi. „Mamy świadomość zagrożeń, a wiedza, którą czerpiemy z dyskusji w ramach projektu APPRAISE, jest bardzo dla nas cenna” – twierdzi Paweł Orłowski, wiceprezes zarządu MTG.

Duża liczba instytucji wspierających realizację projektu pozwala na optymalne przygotowanie akcji pilotażowych i wypracowanie innowacyjnych rozwiązań. We wdrożenie przedsięwzięcia zaangażowanych jest 27 partnerów instytucjonalnych, reprezentujących Francję, Włochy, Grecję, Wielką Brytanię, Niemcy, Hiszpanię, Portugalię, Słowenię i Polskę. To nie tylko ogromne wyzwanie logistyczne, ale także merytoryczne, wymagające precyzyjnej koordynacji działań. To również szansa na wypracowanie unikalnych rozwiązań, wykorzystujących doświadczenie oraz wiedzę wszystkich uczestników APPRAISE.

WAŻNE! Pomimo dużej liczby obowiązków, wynikających z ambitnych planów projektowych, instytucje realizujące to wyjątkowe w skali UE przedsięwzięcie są otwarte na możliwość współpracy z samorządami, firmami, placówkami publicznymi, prywatnymi i wszystkimi potencjalnymi interesariuszami, którzy chcą dołączyć do grona odbiorców końcowych rezultatów projektu. Przedstawiciel instytucji partnerskiej odpowiedzialny za zarządzanie grupą dostępny jest pod adresem: appraise@shu.ac.uk i chętnie odpowie na wszelkie pytania w sprawie dołączenia do zespołu tzw. beneficjentów końcowych.

Duża liczba międzynarodowych partnerów projektu z zakresu walki z cyberprzestępczością i aktami terrorystycznymi stanowi wyzwanie w kontekście różnic w legislacji w poszczególnych krajach. Chociaż dyrektywy unijne precyzują podstawowe wymogi prawne w konkretnych obszarach, to wciąż są zagadnienia prawne, pozostające do wyłącznej decyzji i właściwych uregulowań w ramach poszczególnych państw członkowskich. Poza tym trudnością – choć także szansą na wypracowanie ciekawych metod współpracy i wniosków na zakończenie projektu – jest fakt użytkowania różnych rodzajów sprzętu elektronicznego przez partnerów z krajów UE. Problemy, które pojawiają się na etapie realizacji przedsięwzięcia, udaje się rozwiązać dzięki podejmowaniu prób usprawnienia wymiany informacji i – co niezmiernie istotne – właściwej komunikacji. O tym, jak efektywnie przebiega komunikacja w konsorcjum projektowym autorka tego tekstu miała okazję przekonać się w trakcie gdańskiego spotkania konsorcjum APPRAISE.

MAGDALENA POKRZYCKA-WALCZAK

fot. Adobe Stock

Maria Skłodowska-Curie dla naukowców

fot. Adobe Stock

W ramach Horyzontu Europa 2021-2027, który jest największym programem unijnym dotyczącym badań i innowacyjności, aż 6,6 mld euro zostanie przekazanych na kształcenie doktoranckie oraz poddoktorskie, wymianę pracowników naukowych w ramach współpracy oraz promocję badań i innowacji.

Inicjatywa *Marie Skłodowska-Curie Actions* (MSCA) pomaga naukowcom, którzy są na różnych etapach kariery zawodowej. Program ma za zadanie finansować szkolenia i prace badawcze prowadzone zarówno w Europie, jak i w krajach pozaeuropejskich, stowarzyszonych z programem Horyzont Europa. Stanowi również wsparcie dla instytucji, które rozwijają potencjał swoich pracowników poprzez umożliwienie im udziału w międzynarodowych przedsięwzięciach badawczo-szkoleniowych. Projekty mogą być realizowane w każdej dyscyplinie naukowej. Dotyczą zarówno badań podstawowych, jak i aplikacyjnych.

Program MSCA finansuje oraz promuje doskonałość badań naukowych, czyli najwyższy osiągalny na świecie teoretyczny, metodologiczny i empiryczny poziom prowadzenia badań. Tym

samym ustanawia standardy w zakresie wysokiej jakości kształcenia, a także szkolenia naukowców, zgodnie z Europejską Kartą Naukowca i Kodeksem postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych.

W ramach programu istnieje pięć obszarów finansowania:

- sieci doktoranckie,
- stypendia poddoktoranckie,
- wymiana pracowników naukowych,
- COFUND,
- MSCA i obywatel.

Sieci doktoranckie (*Doctoral Networks – DN*) umożliwiają realizację programów doktoranckich w partnerstwach pomiędzy uniwersytetami, instytucjami badawczymi, przedsiębiorstwami, (w tym z sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw – MŚP) oraz innymi podmiotami w całej Europie i poza nią. W ramach sieci doktoranci rozwijają swoją wiedzę i kompetencje oraz mają szansę na zatrudnienie długoterminowe. Projekt może trwać do 4 lat. MSCA zapewnia wsparcie każdemu zatrudnionemu naukowcowi w formie stypendium na utrzymanie się lub dodatku z tytułu mobilności.

fot. Adobe Stock

Stypendia podoktoranckie (*Postdoctoral Fellowships – PF*) wspierają badaczy, którzy posiadają stopień naukowy doktora. Pomagają one naukowcom prowadzić działalność badawczą za granicą, zdobywać nowe umiejętności i rozwijać karierę. Istnieją dwa rodzaje wsparcia:

- granty europejskie – są otwarte dla naukowców, którzy przemierzają się po Europie lub przyjeżdżają z innej części świata, aby kontynuować swoją karierę naukową; mogą się o nie ubiegać naukowcy dowolnej narodowości;
- granty międzynarodowe – finansują mobilność naukowców poza Europą; stypendium trwa od 2 do 3 lat.

Oba rodzaje stypendiów mogą również obejmować krótkoterminowe oddelegowanie w dowolne miejsce na świecie. Pod koniec trwania grantu naukowcy mają możliwość zawnieść o dodatkowe wsparcie na odbycie 6-miesięcznego stażu w organizacji pozaakademickiej, zlokalizowanej w Europie lub poza nią. Wszystkie dyscypliny naukowe kwalifikują się do stypendiów podoktoranckich. O wsparcie mogą ubiegać się zarówno naukowcy posiadający stopień doktora nie dłużej niż 8 lat, jak i uniwersytety, instytucje badawcze, przedsiębiorstwa oraz inne organizacje z UE lub krajów stowarzyszonych z programem Horyzont Europa.

Nabór wniosków: kwiecień 2023 rok.

Kolejnym inicjatywą w ramach MSCA jest **wymiana pracowników naukowych** (*Staff Exchange – SE*). Finansowanie jest przeznaczone na międzynarodowe i krótkoterminowe wymiany pracowników zaangażowanych w działalność badawczą oraz innowacyjną. Ma na celu rozwój współpracy pomiędzy różnymi instytucjami, w szczególności akademickimi, oraz MŚP. Projekty mogą trwać do 4 lat. Dotacja finansuje wyjazd i utrzymanie oddelegowanych członków personelu na okres do roku. Pracownicy mogą nabyć nową wiedzę i umiejętności, a także zyskują lepsze perspektywy na rozwój kariery. Uczestniczące organizacje zwiększają swój potencjał badawczy oraz innowacyjny. Wymiany pracownicze są otwarte dla międzynarodowych konsorcjów uniwersytetów, instytucji badawczych, przedsiębiorstw, MŚP i innych organizacji nieakademickich.

Nabór wniosków: do 8 marca 2023 roku.

COFUND zapewnia finansowanie regionalnych, krajowych i międzynarodowych programów szkoleń oraz rozwoju kariery. O wsparcie mogą się ubiegać m.in. jednostki rządowe, władze regionalne, uniwersytety i jednostki badawcze.

W ramach COFUND istnieje możliwość pozyskania funduszy na indywidualne, zaawansowane szkolenia badawcze i stypendia dla naukowców na studiach doktoranckich oraz w programach podoktoranckich. Projekty powinny trwać do 5 lat.

Nabór wniosków: do 9 lutego 2023 roku.

Kolejny obszar wsparcia to **MSCA i obywatele** (*MSCA and Citizens*). Ta inicjatywa ma na celu zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie korzyści, jakie wynikają z badań naukowych. Wspiera przedsięwzięcia, prezentujące wpływ innowacji na życie codzienne. Działania promocyjne i informacyjne odbywają się w ramach Europejskiej Nocy Naukowców. Co roku, w ostatni piątek września, wydarzenie to przybliży naukę ogółowi społeczeństwa poprzez wystawy, praktyczne eksperymenty, pokazy naukowe, gry, konkursy i quizy. Od edycji 2022-2023 Europejska Noc Naukowców będzie również obejmować całoroczne inicjatywy naukowców o charakterze promocyjnym. Zaproszenie badaczy do szkół pozwoli nauczycielom i uczniom współpracować z nimi w ważnych obszarach tematycznych, takich jak: zmiana klimatu, zdrowie czy odżywianie. W ramach MSCA i obywatele o finansowanie mogą się ubiegać organizacje badawcze, centra nauki, firmy i fundacje.

Szczegółowe informacje dotyczące programu MSCA są dostępne na stronie Komisji Europejskiej: <https://marie-sklodowska-curie-actions.ec.europa.eu/>. W Polsce funkcję Krajowego Punktu Kontaktowego MSCA pełni Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej www.nawa.gov.pl. Z agencją można kontaktować się telefonicznie pod numerem: 22 390 35 00 lub mailowo: msca@nawa.gov.pl.

MAGDALENA OKULSKA
Centralny Punkt Informacyjny FE
w Warszawie

fot. Adobe Stock

fot. Adobe Stock

Zdrowie psychiczne młodzieży priorytetem UE

Wśród konkursów UE dotyczących ochrony zdrowia tematyka dobrostanu psychicznego zajmuje bardzo ważne miejsce. Coraz większym problemem wśród młodych ludzi są bowiem depresja i próby samobójcze. Z tego względu stowarzyszenia, szkoły wyższe i fundacje podejmują wiele działań, których celem jest wsparcie młodzieży, doświadczającej kryzysu psychicznego.

Istotne znaczenie dla UE ma wypracowanie rozwiązań, których wprowadzenie w życie pozwoli ograniczyć zjawiska towarzyszące depresji, takie jak np. podejmowanie prób samobójczych – zwłaszcza przez dzieci i młodzież. To właśnie najmłodszy i nastolatki są najbardziej narażeni na negatywne skutki długotrwałego stresu.

W związku z tym faktem istnieje potrzeba zaplanowania przez organizacje pozarządowe, szkoły oraz instytucje edukacyjne działań projektowych, które pozwolą szybko i skutecznie reagować w przypadku pojawienia się wśród dzieci i młodzieży pierwszych symptomów, wskazujących na problemy emocjonalne. W takim przypadku

wskazane by było objęcie potrzebujących specjalistyczną terapią i wsparciem psychologicznym lub medycznym.

Inspiracją dla projektodawców może być pomysł organizacji pozarządowej z Warszawy, która stworzyła nieformalny ruch wsparcia nastolatków w depresji pod nazwą „Nastoletni Azyl”. To inicjatywa młodych ludzi, którzy sami doświadczali depresji i są po tzw. epizodach choroby. Ich celem jest wsparcie rówieśników i pokazanie, że depresja jest zwykłą chorobą, którą należy leczyć i że nie jest to powód do wstydu!

Inną propozycją, która otrzymała finansowanie z Komisji Europejskiej w ramach 3. programu UE Zdrowie, jest projekt „**Dostosowanie i wprowadzenie modelu najlepszych praktyk europejskiego stowarzyszenia przeciwdziałania depresji EAAD w celu poprawy opieki nad osobami z depresją i zapobiegania zachowaniom samobójczym w Europie (EAAD-Best)**”. Jego celem jest tworzenie w wybranych miastach Unii Europejskiej miejsc, w których osoby zmagające się z depresją lub podejrzewające u siebie tę chorobę otrzymają niezbędną pomoc. Chodzi tu o wsparcie nie tylko ze strony lekarzy psychiatrów, psychologów czy psychoterapeutów, ale także – lokalnych społeczności, w których mieszkają i pracują. Wszystko po to, by osoby chore nie czuły się wyobcowane ze społeczności, aby mogły być nadal pełnoprawnymi ich członkami oraz mogły nadal pracować i cieszyć się życiem tak, jak to było przed diagnozą choroby.

Innowacyjne metody działania na rzecz osób z depresją

Projekt EAAD-Best jest realizowany w dziesięciu krajach europejskich. W każdym z nich, w wybranych miastach i regionach, wspomaga się lokalne społeczności czteropoziomą interwencją. Działania polegają na angażowaniu w nieformalne sojusze:

- ogółu mieszkańców,
- instytucji (np. lokalnych mediów, farmaceutów, szkół, bibliotek, policji czy nawet spółdzielni mieszkaniowych),
- lekarzy,
- osób doświadczających depresji.

Metoda czteropoziomowego uwrażliwiania społeczności lokalnych na sytuację osób z depresją uznawana jest przez Światową Organizację

fot. Adobe Stock

Zdrowia oraz Komisję Europejską za jedną z najlepszych praktyk na rzecz zdrowia publicznego.

Europejski Sojusz Przeciwko Depresji

Wspomniany powyżej projekt EAAD-Best stanowi kontynuację EAAD, czyli Europejskiego Sojuszu Przeciwko Depresji. W ramach inicjatywy utworzony został portal pod tą samą nazwą: <https://eaad-best.eu/>, na którym dostępne są informacje w wielu językach europejskich, w tym – po polsku. Specjalna zakładka poświęcona jest promocji zdrowia psychicznego wśród młodzieży.

EAAD to międzynarodowa sieć ekspertów, zajmujących się pacjentami z depresją i zapobieganiem zachowaniom samobójczym.

Głównym celem EAAD jest promocja zdrowia publicznego oraz edukacja w zakresie opieki nad osobami z depresją, jak również zapobieganie samobójstwom poprzez inicjowanie społecznych programów interwencyjnych.

Dlaczego młodzież potrzebuje informacji o depresji?

Autorzy portalu wiele miejsca poświęcają tematyce dojrzewania i objawów depresyjnych, które występują u młodzieży w wieku 13-18 lat. Ostrzegają, że zachowania agresywne, nadużywanie szkodliwych substancji i objawy somatyczne mogą maskować zaburzenia depresyjne. Leczenie, stosowane u nastolatków z depresją, pozwala przeciwdziałać pogłębianiu się choroby. Najważniejsze, aby poprosili o pomoc.

iFightDepression, czyli internetowe narzędzie wsparcia w walce z depresją

Strona internetowa <https://ifightdepression.com/pl/> oraz narzędzie o tej samej nazwie pozwalają na samoocenę zdrowia psychicznego pod kątem depresji. Są to inicjatywy EAAD. Oba rozwiązania zostały opracowane i wdrożone przez konsorcjum projektu „Zapobieganie depresji i poprawa świadomości dzięki nawiązaniu współpracy eksperckiej w ramach UE (PREDI-NU)”, finansowanego przez Komisję Europejską ze środków 3. programu UE Zdrowie. Informacje zamieszczone na stronie poświęconej depresji ułatwiają użytkownikom monitorowanie nastroju, co

w połączeniu z terapią farmakologiczną, zaleconą przez lekarza, może pomóc osobom potrzebującym w radzeniu sobie z depresją i przyczynić się do ich powrotu do zdrowia.

Narzędzie iFightDepression jest przeznaczone do pracy własnej, ale pacjenci lekarzy psychiatrów i osoby odwiedzające gabinety psychoterapeutyczne wykorzystują je jako dodatkowe wsparcie. Dostęp do narzędzia jest bezpłatny dzięki udziałowi instytucji z Polski – Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie – w roli partnera projektu EAAD-Best.

Wśród odbiorców zasobów strony internetowej iFightDepression są m.in. pracownicy pomocy społecznej oraz ochrony zdrowia, którzy chętnie korzystają z zamieszczonych tam informacji, materiałów i zaleceń. Portal jest również źródłem praktycznej wiedzy dla nauczycieli i pedagogów, którzy jako pierwsi mogą rozpoznać symptomy depresji u młodzieży. To oni powinni potrafić szybko i właściwie zareagować na zmiany zachowania uczniów. Umiejętność wczesnej interwencji jest kluczowa dla optymalnego zdrowia psychicznego kolejnych pokoleń.

Warszawa przeciw depresji – dobra praktyka projektowa

W ramach Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego 10 października br. burmistrzowie dzielnic Warszawy podpisali deklarację przeciw depresji. Wydarzenie to miało miejsce podczas konferencji „Warszawa przeciw depresji”, współorganizowanej przez Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce, Alians Przeciw Depresji oraz biuro Światowej Organizacji Zdrowia w Polsce. Podczas konferencji podkreślano, że depresja może dotknąć każdego, ma wiele twarzy i jest chorobą, którą można oraz trzeba leczyć.

O depresji napisano i powiedziano już wiele. Nadal jednak jest to za mało, aby osoby doświadczające tego zaburzenia psychicznego mogły bez obaw przed społecznym wykluczeniem, zwłaszcza w mniejszych miejscowościach, podjąć decyzję o odwiedzeniu lekarza psychiatry i rozpoczęciu leczenia farmakologicznego, wspieranego nierzadko psychoterapią.

fot. Adobe Stock

Temat warszawskiej konferencji jest warty upowszechnienia w innych regionach, miastach i miejscowościach, również z wykorzystaniem dostępnych dotacji w ramach konkursów międzynarodowych. Każda społeczność może i powinna pomagać osobom zmagającym się z zaburzeniami psychicznymi w kryzysowej sytuacji. Warszawa daje dobry przykład, promując m.in. przedsięwzięcie pod nazwą Warszawski Alians Przeciw Depresji, który w marcu br. oficjalnie rozpoczął swoją działalność w Śródmieściu. Idea projektu jest rozpowszechniana w pozostałych dzielnicach stolicy. Cel tej inicjatywy to stworzenie „żywej” sieci osób, instytucji i organizacji działających lokalnie, które poprzez efekt synergii skutecznie wesprą osoby doświadczające depresji i zapobiegają zachowaniom samobójczym.

Celebryci upowszechniają wiedzę o problemie

Ciekawym pomysłem na upowszechnienie tematyki walki z depresją może być realizacja projektu z udziałem znanych postaci życia kulturalnego i celebrytów. Coraz częściej na łamach prasy,

a także w mediach społecznościowych, pojawiają się informacje o depresji artystów, polityków czy dziennikarzy. Nierzadko osoby te decydują się na udzielenie wywiadów na ten temat lub udział w spotkaniach czy konferencjach poruszających problem depresji. Istotne jest, że o zdrowiu psychicznym coraz częściej otwarcie mówią również ludzie młodzi, którzy dopiero zaczynają swoje życie zawodowe. Nierzadko dzielą się własnym, niełatwym doświadczeniem epizodów depresyjnych.

W warszawskiej konferencji, poświęconej przeciwdziałaniu depresji, wziął udział znany telewizyjny artysta kabaretowy, który otwarcie przyznał, że miał dwa poważne epizody depresyjne. Zdecydował się skorzystać z pomocy lekarza psychiatry i psychoterapeuty. O swoim doświadczeniu opowiadał w sposób znany z własnych programów telewizyjnych – żartując, nie z choroby, ale z siebie, jako osoby na początku obawiającej się terapii, a potem – polecającej wizytę u psychoterapeuty każdemu znajomemu.

Ciekawym zabiegiem podczas konferencji było zestawienie wypowiedzi uczestników debaty – wspomnianego artysty kabaretowego w sile wieku i 20-letniej studentki – połączonych doświadczeniem depresji. Opowiedzieli oni uczestnikom wydarzenia o swoim samopoczuciu, objawach depresji, wsparciu uzyskanym od lekarzy psychiatrów, terapii farmakologicznej oraz psychoterapii. Aktualnie obydwójce wspierają osoby doświadczające problemów psychicznych. Artysta, jednocześnie dziennikarz radiowy, korzysta z pośrednictwa mediów, udziela licznych wywiadów, uczestniczy w spotkaniach poruszających temat depresji i opowiada o swoim doświadczeniu. Studentka organizuje happenings, takie jak np. akcja zatytułowana „Tramwaj zdrowia psychicznego”, upowszechniająca problem zdrowia psychicznego wśród mieszkańców Warszawy.

W projektach UE, dotyczących ochrony zdrowia psychicznego, ważne są zarówno pomysły na akcje promocyjne, jak i maksymalnie szeroki zasięg informacji o realizowanych przedsięwzięciach. Chodzi bowiem o to, aby jak największa liczba osób dowiedziała się o objawach depresji oraz innych zaburzeń psychicznych i zdecydowała się na kontakt z lekarzem psychiatrą lub psychologiem.

MAGDALENA POKRZYCKA-WALCZAK

Europejski sukces projektu TRAILS!

Europejski Rok Młodzieży kończymy ogromnym sukcesem projektu „TRAILS – mobilne laboratoria innowacyjności i usług wzmacniania potencjału innowacyjności w regionie transgranicznym”. Przedsięwzięcie jest realizowane w ramach Programu Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2014-2020. Skierowane do młodych ludzi oraz przedsiębiorców intensywne działania na rzecz pokonywania barier rozwojowych na pograniczu polsko-saksońskim przyniosły wiele pozytywnych efektów.

Hasłem przewodnim projektu TRAILS są słowa naukowca Jamesa Dewara: „Umysły są jak spadochrony – działają tylko wtedy, gdy są otwarte”. Kiedy mówimy o przyszłości Europy, mamy na myśli przede wszystkim przyszłość dzisiejszej młodzieży. Możliwości podjęcia pracy i zapewnienia dobrobytu tej grupy społecznej zależą nie tylko od kraju pochodzenia, ale także od regionu, w którym dorastają i warunków, jakie tam zastaną. Nie tylko pogranicze polsko-saksońskie, ale także liczne obszary wiejskie w całej Unii Europejskiej cierpią z powodu słabości strukturalnych i gospodarczych. Problemem są duże odległości do większych miast, a co za tym idzie – również do nowoczesnych centrów edukacyjnych. W rezultacie następują zmiany demograficzne z powodu migracji młodych ludzi do obszarów miejskich, co jest zjawiskiem niepokojącym.

Wychodząc naprzeciw potrzebom pogranicza, w szczególności szkół działających na tym obszarze, partnerzy projektu: Politechnika Drezdeńska, Politechnika Wrocławska i Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego postanowili zbudować oraz udostępnić przestrzeń, w której młodzi ludzie mogą badać, odkrywać, wymieniać się pomysłami i uczyć się nowych technologii.

Partnerom projektu udało się pozyskać zmotywowaną kadrę oraz wyposażać trzy mobilne laboratoria naukowe, które od 2016 roku jeżdżą do szkół po obu stronach granicy Polski i niemieckiej Saksonii i przez 2 tygodnie stacjonują

przy każdej z nich. Prowadzone są wtedy szkolenia z zakresu umiejętności innowacyjnych, kreatywności i postaw przedsiębiorczych, a także warsztaty innowacyjności dla uczniów szkół ponadpodstawowych oraz MŚP. Młodzi ludzie zapoznają się z nowoczesnymi urządzeniami, uczą się obsługi urządzeń VR i drukarek 3D, programują i tworzą własne prototypy, rozwijając w ten sposób swoje pomysły. W warsztatach biorą udział także nauczyciele, by zapewnić trwałą pozytywny wpływ projektu na region oraz przedsiębiorcy, którzy poznają nie tylko innowacyjne technologie, ale też potencjał przyszłych kadr. Przedsięwzięcie jest wspaniałym impulsem do rozwoju, odkrywa zdolności uczniów, kształci nauczycieli, kojarzy szkoły z przedsiębiorcami. TRAILS wyszukuje młode talenty i przekonuje, że innowacje, nauka, nowe technologie oraz przedsiębiorczość są dla każdego.

Z kroniki projektu:

„Jesteśmy z wizytą w Liceum Ogólnokształcącym w Kamiennej Górze. Dwa tygodnie warsztatów na temat innowacji i kreatywności szybko minęły. Nawiązaliśmy mnóstwo ciekawych kontaktów, a przedstawiciele szkoły są bardzo zainteresowani dalszą współpracą i tym, co dla nas najważniejsze – multiplikowaniem działań projektowych w ich szkole. Do zobaczenia!!!”.

fot. Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego

Laboratoria spotkały się z bardzo pozytywnym przyjęciem w szkołach polsko-saksońskiego pogranicza, w tym m.in. w zespołach szkół ogólnokształcących i zawodowych w Kowarach, Bolkowie, Lubaniu, Bolesławcu, Jeleniej Górze, Karpaczu, Zgorzelcu, Mirsku oraz w Zittau, Boxberg, Wilthen, Bautzen, Neusalza-Spremberg, Löbau i wielu innych.

Pomimo pandemii Sars-Cov-2, która wstrzymała trasę mobilnych laboratoriów na niemalże

2 lata, udało się zrealizować dwie edycje projektu: TRAILS i TRAILS+. Przeprowadzono 248 warsztatów w 53 miejscach. Wzięło w nich udział ponad 4 tys. uczestników. Obie edycje projektu otrzymały dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2014-2020 w wysokości ponad 2,2 mln euro łącznie.

Za swoje osiągnięcia i w dowód uznania, jako flagowy projekt, zgodny ze Wspólną Koncepcją Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań – Wizja 2030, inicjatywa TRAILS otrzymała nagrodę w konkursie „Kooperacja bez granic”, zorganizowanym przez niemieckie Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny oraz polskie Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

TRAILS zainteresował także szerokie grono odbiorców w całej Unii Europejskiej i spośród 40 przedsięwzięć został wybrany przez jury do finału konkursu INTERREG SLAM 2022 jako jeden z najciekawszych projektów młodzieżowych tego roku! W nagrodę wyprodukowany został profesjonalny film o projekcie, który w dalszym etapie konkursu wziął udział w kampanii promocyjnej w unijnych mediach społecznościowych. Film można obejrzeć pod linkiem: <https://pl.plsn.eu/-/film-konkursowy-o-projekcie-trails-w-kampanii-w-mediach-spoecznościowych-ue->

Finał konkursu miał miejsce 21 października br. podczas Wydarzenia Rocznego INTERREG w Brukseli. Na scenie przepięknego, historycznego budynku Maison de la Poste o inicjatywie TRAILS opowiedział przedstawiciel partnera wiodącego projektu – dr Florian Sägebrecht z Politechniki Drezdeńskiej. Transmisja video z tego wydarzenia dostępna jest pod linkiem: <https://www.facebook.com/InteractEU/videos/431754325751542>

Projekt TRAILS daje nadzieję na dalszą, owocną współpracę w nowej perspektywie Programu Interreg Polska – Saksonia 2021-2027. Dla wszystkich przyszłych beneficjentów Funduszy Europejskich stanowi cenną inspirację i przykład wspaniałych efektów, jakie można osiągnąć realizując międzynarodowe przedsięwzięcia.

ANNA GIBEK

Wspólny Sekretariat Polska – Saksonia 2014-2020

fol. CPE

Obchody Europejskiego Roku Młodzieży

Młodzież jest naszą przyszłością, wizją współczesnego świata, motywatorem do zmian. Dlatego ważne jest słyszeć głos młodzieży i wspierać działania młodych w budowaniu lepszego świata!

Tegoroczne obchody Europejskiego Dnia Współpracy na obszarze Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 były wyjątkowe. Rok 2022 został bowiem ogłoszony przez Komisję Europejską Europejskim Rokiem Młodzieży. W ramach Europejskiego Dnia Współpracy dorocznie organizowane są kampanie edukacyjne, których celem jest rozwój współpracy pomiędzy młodymi ludźmi oraz budowanie postaw i wartości europejskich wśród młodzieży. W tym roku ta wyjątkowa impreza była skierowana w szczególności do młodych z pogranicza polsko-ukraińskiego.

Europejski Dzień Współpracy 2022 w Polsce

Finał kampanii edukacyjnej w ramach obchodów Europejskiego Dnia Współpracy 2022 odbył się w dniach od 28 września do 1 października w województwie mazowieckim. Wzięło w nim udział 16 wybranych drużyn ze szkół zlokalizowanych w obszarze wsparcia programu z Polski

i Ukrainy – po 8 drużyn z każdego kraju. Łącząc zajęcia i warsztaty z zabawą, uczestnicy mogli nauczyć się pracy w grupach, poznali zasady budowania zespołu oraz współpracowali w międzynarodowym środowisku. W ciągu 4 dni wspólnego pobytu nawiązali też nowe przyjaźnie. Powstały setki pomysłów oraz inspiracji do dalszych działań.

Młodzież wykazała się dużą kreatywnością i wiedzą. Pokazała przeróżne umiejętności, a co najważniejsze – przeżyła ekscytujące doświadczenie podczas pracy nad wspólnymi projektami. Inicjatywy skupiły się na trzech obszarach tematycznych – technice, sztuce i piosence. Impreza miała na celu pokazanie potencjału i umiejętności młodych ludzi mieszkających na pograniczu polsko-ukraińskim jako drogi do lepszej przyszłości.

Uczestnicy mieli również bogato wypełniony czas wolny – poznawali historię Polski i Warszawy. Złożyli wizytę w Centrum Nauki Kopernik oraz zwiedzili warszawską starówkę.

fot. CPE

Spotkanie z przedstawicielami Komisji Europejskiej

30 września br., podczas pobytu finalistów w Warszawie, odbyło się spotkanie młodzieży z Polski i Ukrainy z przedstawicielami Komisji Europejskiej we Wspólnym Sekretariacie Technicznym Programu Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020. W spotkaniu wzięło udział ponad 60 dzieci w wieku 12-16 lat oraz nauczycieli z polskich i ukraińskich szkół.

Spotkanie z młodzieżą przeprowadziła Ewa Modzelewska – przedstawicielka Komisji Europejskiej w Polsce oraz dr Spasimir Domaradzki z Team Europe. Młodzież miała wyjątkową okazję uczestniczyć w specjalnie przygotowanej lekcji na temat Unii Europejskiej i jej podstawowych wartości, a także zdobyć wiedzę o funkcjonowaniu unijnych instytucji. Lekcja spotkała się z dużym zainteresowaniem, a na jej koniec uczestnicy zadawali prowadzącemu pytania. Było to bardzo cenne oraz inspirujące doświadczenie.

Finał kampanii edukacyjnej

Zwycięzcy tegorocznej kampanii edukacyjnej zostali wyłonieni ostatniego dnia obchodów. Nagrody wręczył im kierownik Wspólnego Sekretariatu Technicznego – Andrzej Słodki, który podkreślił rolę młodzieży w rozwoju pogranicza.

Każdy z uczestników finału dodatkowo otrzymał pamiątkowy dyplom oraz atrakcyjny zestaw nagród.

Następna kampania edukacyjna dla młodzieży już w przyszłym roku, w ramach obchodów Europejskiego Dnia Współpracy 2023!

**WSPÓLNY SEKRETARIAT TECHNICZNY
PROGRAMU POLSKA-BIAŁORUŚ-UKRAINA
2014-2020**

fot. CPE

Rejs ku przyszłości

20-21 września br. w Sopocie odbyło się wydarzenie, podczas którego świętowano dwie okazje – coroczną konferencję programu Interreg Południowy Bałtyk oraz inaugurację nowej perspektywy programowej na lata 2021-2027. W imprezie wzięło udział ponad 120 partnerów projektów, których połączyła dotychczasowa współpraca w ramach programu. Była na niej również obecna przedstawicielka Komisji Europejskiej – Katalin Julia Penzes.

Wydarzenie rozpoczęło się przemówieniem otwierającym Magdaleny Bednarczyk-Sokół,

zastępcy dyrektora Departamentu Współpracy Terytorialnej w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej, pełniącego funkcję Instytucji Zarządzającej programem. Prelegentka podkreśliła znaczenie regionu Południowego Bałtyku oraz wyzwania, jakie przed nim stoją i z którymi zmierzmy się w najbliższej przyszłości. Maciej Kautz, moderator pierwszego dnia konferencji, poprowadził dyskusję panelową, w której wzięli udział przedstawiciele państw członkowskich, na temat wspólnej przyszłości regionu, jego dobrobytu i lokalnych społeczności.

„Jedną z ważnych rzeczy, które należy zrozumieć, zajmując się obszarami transgranicznymi, są potrzeby i interesy każdego zaangażowanego regionu, zwłaszcza w odniesieniu do społeczności lokalnych”.

Niels Chresten Andersen

Następnie przedstawiciele projektów mieli okazję zaprezentować rezultaty poszczególnych przedsięwzięć na stoiskach reklamowych. Dalsza część konferencji stanowiła okazję do nawiązania kontaktów pomiędzy uczestnikami, aby ułatwić im współpracę w przyszłości. Pierwszy dzień konferencji uwieńczył koncert Natalii Capelik-Muianga wraz z zespołem.

Drugiego dnia odbył się panel dyskusyjny poświęcony Europejskiemu Rokowi Młodzieży oraz Europejskiemu Dniowi Współpracy. Marco Alvi, wolontariusz IVY (Interreg Volunteering Youth) we Wspólnym Sekretariacie Programu Interreg Południowy Bałtyk, pełnił rolę moderatora. W dyskusji wzięli udział młodzi aktywiści z regionu Południowego Bałtyku: Johanna Wyckman – przewodnicząca Rady Młodzieży ERB z okręgu Kalmar, Greta Tautavičiūtė – członkini Rady Młodzieży ERB ze Stowarzyszenia Ziemi

Kłajpedzkiej, Michał Stawski z Młodzieżowej Rady Miejskiej Iławy. Szczere, a zarazem merytoryczne wypowiedzi panelistów, oparte na bezpośrednich doświadczeniach transgranicznej współpracy młodzieży z politykami, wywołały poruszenie wśród publiczności.

„W procesie kształtowania polityki regionalnej lokalni interesariusze powinni być świadomi tego, kto jest beneficjentem. Jest nim dzisiejsze młode pokolenie”.

Johanna Wyckman

Po panelu dyskusyjnym odbyły się warsztaty tematyczne. Dzięki nim uczestnicy konferencji zaznajomili się z priorytetami kolejnego, 7-letniego okresu programowania i poznali najbardziej aktualne informacje związane z nową perspektywą.

Konferencja stanowiła doskonałą okazję do podsumowania dotychczasowej współpracy i nawiązania kontaktów na przyszłość.

KATARZYNA SEMPOŁOWICZ-LIPSKA
Wspólny Sekretariat
Programu Interreg Południowy Bałtyk

Młodzi dla współpracy terytorialnej

Inicjatywa "Interreg Volunteer Youth" (IVY) to wyjątkowa okazja dla młodych ludzi, którzy chcą wspierać współpracę w regionach. Wolontariusze IVY wraz z lokalnymi podmiotami podejmują wyzwania stojące przed Europą, pomagając opracować i wdrożyć wspólne rozwiązania.

IVY ma na celu promowanie współpracy terytorialnej poprzez aktywne włączenie młodych w różnorodne działania, ich zaangażowanie, a także sprawienie, aby korzyści płynące ze współpracy były bardziej widoczne zarówno wśród społeczności lokalnych, jak i poza nimi.

Dzięki IVY młodzi ludzie pełnią rolę wolontariuszy w programach i projektach wspierających europejską współpracę ponad granicami m.in. w takich dziedzinach, jak:

- środowisko,
- dziedzictwo,
- edukacja, badania,
- zdrowie,
- transport,
- zrównoważona energia.

Wolontariusze IVY mogą się zaangażować jako reporterzy Interreg lub partnerzy projektu. Jako reporterzy pomagają promować rezultaty programów Interreg, natomiast jako partnerzy udzielają się w realizacji poszczególnych projektów.

Pomagając organizacjom ich goszczącym, wolontariusze nabywają nowe umiejętności w zakresie wdrażania projektów współpracy europejskiej, co z kolei sprzyja ich rozwojowi osobistemu podczas tego wyjątkowego doświadczenia. Wolontariusze na własnej skórze mogą się przekonać, co to znaczy współpracować z organizacjami w innych regionach Unii Europejskiej lub sąsiednich. W ten sposób wolontariusze IVY przyczyniają się do budowania silnej i zjednoczonej Europy w regionach, w których są aktywni.

Każdy wolontariat trwa od 2 do 6 miesięcy, a wolontariusze otrzymują wsparcie finansowe na pokrycie kosztów utrzymania.

Od czerwca do września 2022 roku we Wspólnym Sekretariacie Technicznym Programu Interreg Polska – Słowacja 2014-2020 we współpracę terytorialną i promocję efektów programu oraz

fol. CPE

projektów zaangażowała się wolontariuszka – Hanna Prorok.

„Europejskie programy współpracy terytorialnej dają wiele możliwości. Korzystać z nich mogą nie tylko twórcy projektów czy mieszkańcy danego regionu, ale też młodzi ludzie, którzy chcą bliżej poznać ideę współpracy. Wolontariat IVY jest właśnie taką szansą, gdyż osoby zainteresowane spróbowaniem swoich sił przy wdrożeniu programów Interreg mogą na jakiś czas dołączyć do zespołów poszczególnych programów.

W ramach wolontariatu byłam zaangażowana w działania informacyjne i promocyjne. Jako Interreg reporter zajmowałam się mediami społecznościowymi, stroną internetową i współtworzeniem wizualnych elementów związanych zarówno z funkcjonowaniem Wspólnego Sekretariatu Technicznego Programu Interreg Polska – Słowacja 2014-2020, jak i projektów. Miałam okazję dowiedzieć się, na czym polegało kończenie programu na lata 2014-2020 i jak wyglądał proces rozpoczynania programu na kolejną perspektywę 2021-2027. Pod względem komunikacyjnym ten okres okazał się bardzo intensywny ze względu na konieczność stworzenia i wdrożenia nowej identyfikacji dla programu. Jednocześnie właśnie ten czas nauczył mnie najwięcej –

mogłam „od środka” zobaczyć, jak wygląda kreowanie, planowanie, weryfikowanie oraz wdrażanie komunikacji.

Moim głównym polem działania były media społecznościowe. Udało mi się zaprojektować trzy kampanie na Facebooka oraz Instagrama. Pierwsza była poświęcona atrakcjom pogranicza, które zachęcają szczególnie w wakacje. Druga natomiast skupiała się na młodych, ze względu na Europejski Rok Młodości, jakim Komisja Europejska ogłosiła rok 2022. Trzecia była celebracją Dnia Współpracy Europejskiej. Oprócz tego dbałam o bieżące aktualizowanie informacji oraz utrzymywanie kontaktu z obserwującymi. Nasze media są dwujęzyczne, co było ciekawym doświadczeniem oraz wyzwaniem!

Miałam też możliwość reprezentowania programu Interreg Polska – Słowacja 2014-2020 na wspaniałym festiwalu – Janosikowe Dni w Terchovej. Dzięki temu zasmakowałam na żywo, przenośnie i dosłownie, współpracy transgranicznej w otoczeniu odwiedzających, spośród których niektórzy nie wiedzieli o programie nic, a inni znali go od dawna. Pomagałam też przy przygotowywaniu materiałów promocyjnych rozdawanych przy okazji różnych wydarzeń.

To kilkumiesięczne doświadczenie bardzo wiele mnie nauczyło. Zobaczyłam od wewnątrz pracę instytucji, o której wcześniej tylko słyszałam. Mogłam obserwować codzienność dobrze skoordynowanego biura, najczęściej pojawiające się problemy i sposoby ich rozwiązywania.

„Interreg Volunteer Youth” daje niepowtarzalną szansę, aby zweryfikować własną opinię o sobie. Z pewnością po tym doświadczeniu mogę powiedzieć, że lepiej znam siebie i swoje umiejętności. Jestem bardziej świadoma swoich mocnych i słabych stron. Oczywiście wiem również więcej o działaniu programów współpracy terytorialnej i o Funduszach Europejskich. Z tą wiedzą mogę aktywniej uczestniczyć w życiu Europy oraz lokalnego środowiska”.

*Hanna Prorok, wolontariuszka IVY
w Wspólnym Sekretariacie Technicznym
Programu Interreg Polska – Słowacja
2014-2020*

Hania była jedną z niemal 800 wolontariuszy, dotychczas zaangażowanych w ramach IVY i trzecią wolontariuszką we Wspólnym Sekretariacie Technicznym Programu Interreg Polska – Słowacja 2014-2020. Od 2017 roku w inicjatywę „Interreg Volunteer Youth” zaangażowało się dotychczas ponad 300 organizacji z 27 krajów.

Jak zaznaczyli młodzi w „Manifeście do młodzieży od młodzieży – Kształtowanie polityki europejskiej współpracy”, europejska współpraca terytorialna jest kluczem do przełamywania barier między narodami oraz większego zaufania i lepszego wzajemnego rozumienia wspólnych działań.

Zapytani o najważniejsze wyzwania dla Unii Europejskiej, z którymi w ramach programu Interreg należałoby się zmierzyć, młodzi ludzie określili pięć obszarów:

- poprawa kwalifikacji młodzieży oraz zwiększenie dostępu do możliwości szkolenia;
- zwiększenie zatrudnienia młodzieży w Europie;
- uproszczenie przepisów oraz sprawniejsza komunikacja za pośrednictwem narzędzi cyfrowych;
- rozwiązanie problemów związanych ze zmianą klimatu na rzecz lepszej przyszłości;
- zwiększenie zaangażowania obywateli w tworzenie polityki i jej wdrażanie.

Więcej informacji o IVY oraz aktualnych ofertach wolontariatu znajduje się na stronie: www.interregyouth.com.

ALEKSANDRA GIERAT
Wspólny Sekretariat Techniczny
Programu Interreg Polska – Słowacja
2014-2020

Unia dla młodych na pograniczu

W programie dofinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa łącznie realizowanych jest 31 projektów o różnorodnej tematyce. Te przedsięwzięcia związane są m.in. z turystyką, dziedzictwem kulturowym i historycznym, środowiskiem oraz transportem. Adresaci działań należą do różnych grup wiekowych. Jedną z nich jest młodzież, która wykazuje się dużą aktywnością. Chcąc zwrócić uwagę na to, jaką rolę odgrywa młodzież w budowaniu lepszej przyszłości, Unia Europejska ustanowiła rok 2022 Europejskim Rokiem Młodzieży.

Jednym z przedsięwzięć wdrażanych w programie, skierowanych właśnie do tej grupy docelowej, jest projekt realizowany przez Starostwo Powiatowe w Olecku. Do udziału w nim została zaangażowana m.in. młodzież z Zespołu Szkół Technicznych w Olecku. W ubiegłym roku zorganizowano wycieczki, podczas których uczniowie wraz z nauczycielami poznawali regiony położone w północno-wschodniej Polsce. W ramach inicjatywy zatytułowanej „Foto-łowy” młodzież fotografowała i przygotowywała opisy miejsc dziedzictwa kulturowego oraz historycznego. Prace zostały zaprezentowane w czerwcu 2022

roku na wystawie połączonej z galą z okazji zakończenia roku szkolnego. W rezultacie powstał również folder i film promujący atrakcje turystyczne, znajdujące się na terenie Mazur i Podlasia.

W ramach projektu beneficjenci zorganizowali także trzy spotkania on-line, których celem była m.in. wymiana dobrych praktyk. Młodzież i nauczyciele mogli zapoznać się z działalnością Oleckiego Stowarzyszenia Aktywnych „Zamek”, które zorganizowało kilkanaście wystaw. Uczestnicy spotkania podziwiali przygotowaną specjalnie na to wydarzenie wystawę „Moneta życia codziennego Cesarstwa Rzymskiego na Wschodzie”.

W działania Europejskiego Roku Młodzieży wpisuje się także wydarzenie „Legenda o białej damie nad rzeką Legą bez tajemnic”, które odbyło się w maju tego roku. Spotkanie miało na celu promocję opracowanej i wydanej w ramach projektu publikacji „Dzieje oleckiego zamku. Zamek i jego legendy”. Do jednego z rozdziałów tej książki młodzież wykonała ilustrację oraz napisała wiersz. Pomogła również przygotować wystawę numizmatyczną „Moneta zakonu krzyżackiego w Prusach”.

arch. ZST w Olecku

fot. Regionalny Ośrodek Kultury w Olecku

Atrakcją skierowaną do młodzieży była też gra „Pogromcy duchów na zamku”, zorganizowana w formie tzw. escape roomu, w neogotyckim zamku w Olecku. Uczniowie z oleckich szkół mieli możliwość zgłoszenia propozycji zagadek oraz byli zaangażowani w przygotowanie pomieszczeń do gry. Młodzież nadzorowała również wykonywanie przez uczestników zadań, z których część związana była z mennictwem Zakonu Krzyżackiego w Prusach.

Kolejne przedsięwzięcie z udziałem młodzieży także jest realizowane dzięki dofinansowaniu ze środków unijnych przez Regionalny Ośrodek Kultury w Olecku „Mazury Garbate”. Na początku 2020 roku olecka młodzież wraz z instruktorami uczestniczyła w warsztatach ze sztuki cyfrowej, robotyki oraz fotografii. Niestety z uwagi na panującą pandemię kolejne zajęcia zostały zorganizowane w formule on-line. Nie przeszkodziło to jednak w osiągnięciu zaplanowanych rezultatów. Młodzi ludzie mieli okazję wspólnie pracować oraz integrować się na warsztatach muzyczno-wokalnych, masteringowych i teatralnych, przygotowanych przez olecki ośrodek kultury.

Finałem projektu był Festiwal „Czar Północy”, który został zorganizowany w Olecku (23-28 listopada ubiegłego roku). Wydarzenie rozpoczęło się Festiwalem Bajki – ponad 400 dzieci i młodzieży obejrzało filmy animowane, spośród których wybrały „najlepszą bajkę” festiwalu. Na nieco starszych odbiorców czekała prawdziwa uczta kinomana – przegląd festiwalowego kina.

Uczestnicy mieli okazję obejrzeć film „Niemiłość” oraz „Andriej Tarkowski. W świątyni kina”. Zorganizowano również wernisaż malarstwa, dwa koncerty na żywo oraz warsztaty kulinarne i plastyczne. Frekwencja na zorganizowanych spotkaniach przerosła najśmielsze oczekiwania organizatorów. Łącznie w wydarzeniu uczestniczyło około 600 osób.

fot. Regionalny Ośrodek Kultury w Olecku

Działania skierowane do młodzieży podejmowane są nie tylko w inicjatywach związanych tematycznie z dziedzictwem kulturowym i turystyką, ale również w tych, które dotyczą ochrony środowiska. W projekcie realizowanym przez Urząd Miasta Kętrzyn zorganizowano dodatkowe działanie mające na celu zainteresowanie młodzieży tematyką ekologiczną. Był to konkurs ekologiczny pn. „Dbajmy o nasze wody, bo to skarb przyrody”. Jego celem było zmotywowanie uczniów do dbania o środowisko, a w szczególności o zbiorniki wodne, oraz zachęcenie ich do kreatywnego myślenia. Inicjatywa skierowana była do dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół z terenu gminy miejskiej Kętrzyn. Łącznie w konkursie wzięło udział 71 osób. Laureaci otrzymali dyplomy oraz nagrody rzeczowe, a najlepsze prace zostały zaprezentowane w kalendarzu na 2022 rok.

Opisane inicjatywy to tylko kilka wybranych przykładów działań skierowanych do młodzieży. Młodzi ludzie potrzebują przestrzeni, w której będą mogli uczyć się nowych rzeczy, podejmować różnego rodzaju inicjatywy, a także zdobywać kolejne doświadczenia. Właśnie dzięki wdrażaniu tego typu przedsięwzięć jest to możliwe. Młodzi ludzie otrzymują niezbędne wsparcie oraz narzędzia ułatwiające im rozwój i zapewniające lepszą przyszłość.

KATARZYNA GILEWICZ
Wspólny Sekretariat Techniczny

Zamówienia publiczne w projektach unijnych

W poprzednich wydaniach publikacji omówione zostały zagadnienia dotyczące szacowania wartości zamówień, a także określania warunków i kryteriów udziału w postępowaniu. Wyjaśniono, na czym polega konflikt interesów oraz jakie działania należy podjąć w przypadku jego zaistnienia. Jednak pomimo przygotowania przez beneficjenta postępowania zgodnie z zasadą konkurencyjności i równego traktowania wykonawców, beneficjent oraz wynik postępowania zagrożeni są wystąpieniem nadużycia finansowego.

Nadużycie finansowe to pojęcie szersze niż konflikt interesów. Wyróżnia je umyślność oraz celowość działania lub zaniechania. Obejmuje ono szeroki zakres uchybień i czynów zabronionych, takich jak: kradzież, korupcja, przywłaszczenie, łapówkarstwo, fałszerstwo, wprowadzanie

w błąd, zmowa, pranie pieniędzy oraz zatajanie istotnych faktów.

Nie zawsze beneficjent ma możliwość wykrycia nadużyć finansowych. Istnieją jednak tzw. sygnały ostrzegawcze, czyli okoliczności, które mogą wskazywać na zagrożenie wystąpienia takiego zdarzenia. Artykuł ten przybliży najczęściej spotykane symptomy wystąpienia nadużyć finansowych, lecz nie jest to nigdy katalog zamknięty. Pojawienie się sygnału ostrzegawczego nie przesądza o wystąpieniu nadużycia finansowego. Oznacza jednak, że daną sytuację należy co najmniej krytycznie przeanalizować pod kątem indywidualnych okoliczności danej sprawy w celu określenia, czy dane zdarzenie jest zwyczajną, dozwoloną prawem sytuacją, błędem czy też może być podstawą do zgłoszenia do organów ścigania podejrzenia popełnienia przestępstwa.

fot. Adobe Stock

Sytuacje mogące świadczyć o nadużyciu finansowym

- Identyczne treści w ofertach – ten sam charakter pisma, ta sama czcionka, ten sam układ graficzny ofert, ten sam fragment w kilku ofertach.
- Identyczne lub podobne błędy obliczeniowe, stylistyczne, gramatyczne, ortograficzne.
- Ten sam adres siedziby kilku oferentów, ten sam numer telefonu.
- Nieoczekiwana rezygnacja z uczestnictwa w przetargu wykonawcy, który złożył najkorzystniejszą ofertę.
- Złożenie przez niektórych wykonawców niestarannie przygotowanych dokumentów, bez rzeczywistej intencji wzięcia udziału w przetargu, obok wyraźnie dokładniejszej, rzetelnej oferty wykonawcy typowanego na wygrywającego przetarg.
- Spadanie cen ofert w przypadku pojawienia się w przetargu nowego oferenta.
- Zdyskwalifikowanie oferty przez pracownik wobec braku jednoznacznych przyczyn.
- Zatrudnianie przegranych oferentów jako podwykonawców.
- Wybranie oferty, która nie świadczy o tym, że wykonawca ma doświadczenie w branży.
- Dopytywanie pracowników zaangażowanych w udzielenie zamówienia przez ich kolegów z pracy o złożone już w postępowaniu oferty.
- Bliskie kontakty towarzyskie między osobą decydującą o udzieleniu zamówienia a dostawcą towarów lub usług.
- Nieuzasadnione kryteria udzielenia zamówienia, które sprzyjają konkretnemu przedsiębiorstwu lub określonej ofercie.
- Wprowadzenie do zamówienia krótko po jego udzieleniu korzystnych dla wykonawcy zmian, polegających na usunięciu lub modyfikacji niektórych pozycji, zasad wykonania kontraktu etc.
- Zwycięstwo oferty tylko nieznacznie tańszej od kolejnej najtańszej oferty.
- Zwycięstwo oferty, której wartość jest taka sama lub bardzo zbliżona do wartości przewidzianej we wniosku o dofinansowanie.
- Nieudokumentowane lub częste zmiany w warunkach zamówienia, zwiększające jego cenę lub wprowadzające korzystniejsze dla wykonawcy warunki wykonania przedmiotu umowy.
- Udzielenie bez przetargu zamówienia, które wcześniej było objęte procedurą przetargową, ze zmienionymi warunkami stawianymi wykonawcy lub zmianami w Opisie przedmiotu zamówienia.
- Podział zamówienia w celu uniknięcia progu, powyżej którego obowiązuje procedura przetargowa.
- Zagubienie przez osobę prowadzącą postępowanie dokumentów z przeprowadzonego postępowania.

Powyżej w ramce przedstawiono możliwe sytuacje, które mogą świadczyć o nadużyciu finansowym, wskazywane przez Centralne Biuro Antykorupcyjne, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz w dokumentach instytucji zarządzających programami europejskimi.

Podsumowując, udzielając zamówień publicznych, należy mieć świadomość zagrożeń

związanych z działaniami o charakterze przestępczym i zawsze krytycznie oceniać przebieg postępowania pod kątem wystąpienia nadużyć finansowych.

SZYMON DENIS
Wydział Kontroli
Centrum Projektów Europejskich

Słowa, słowa, słowa

Kiedy w drugim akcie najśłynniejszego chyba dramatu świata Poloniusz pyta Hamleta: „Cóż to czytasz, mości książę”, ten mu odpowiada tytułowymi – nomen omen – słowami. I to będzie główny temat rozważań w drugim z artykułów poświęconych poprawnej i prostej polszczyźnie.

Podczas zajęć szkoleniowych często zdarza mi się porównywać żywy język do budowli. Każdy szanujący się majster, który przystępuje do budowy domu, prosi najpierw właściciela o dwie rzeczy: zakup odpowiedniego budulca i spoiwa. Potrzebne są zatem solidne cegły czy pustaki, a także dobrej jakości cement. Czymś trzeba budować i jakoś to wiązać.

Tak samo jest z językiem. Tu również jest budulec (słowa) i spoiwo (gramatyka). Co jest ważniejsze – nie sposób wskazać. Można poprzestać na konkluzji, że istotne jest zarówno jedno, jak i drugie. Teraz skupmy się na tym pierwszym z elementów.

Słowa są podstawowymi nośnikami treści. Są konstrukcje, które mają charakter bardziej „techniczny”, jak chociażby spójniki (zwracam uwagę na ich nazwę!). Jednak większość wyrazów to po prostu pudełka, do których wkładamy potrzebną nam treść. I teraz rzecz najistotniejsza: to od nadawcy będzie zależeć, jakiego pudełka użyje. Jego „budulec” powinien być zarówno ładny, jak i funkcjonalny. Tak, żeby wznoszona przez niego konstrukcja spełniała funkcję estetyczną i jednocześnie informacyjną.

Tak być powinno. Ale często niestety nie jest. Zatem jakie błędy popełniamy, kiedy decydujemy się wejść w rolę nadawcy i wznieść gmach naszego komunikatu? Zwłaszcza kiedy zabieramy głos publicznie.

Terminologizacja

W tekstach branżowych, specjalistycznych (niezależnie od meritum opisywanej sprawy) daje się zauważyć przeładowanie terminami – specjalnymi wyrazami oddającymi w sposób skondensowany skomplikowaną treść. Piszemy np. „przewozy intermodalne” – i specjalista już wie, że mówimy o takim typie transportowania ładunków, który potrzebuje co najmniej dwóch środków lokomocji.

Jakaż to pokusa! Dwa słowa – i cała treść już jest wyłożona! Ale warto zadać sobie od razu pytanie:

ilu Polaków na stu zna znaczenie takiego określenia? Z moich wstępnych badań wynika, że będzie to co najwyżej kilka, może kilkanaście osób. Zatem prawdopodobieństwo, że ktoś to zrozumie, jest niewielkie.

I to jest istota problemu: jeśli tworzymy komunikat dla nieokreślonego odbiorcy, powinniśmy stosować słowa ogólniejsze, powszechnie znane – nawet jeśli będzie to oznaczało konieczność stworzenia dłuższego zdania. Tekst zwięzły nie zawsze musi być wyjątkowo krótki. Ważne, żeby był funkcjonalny.

Czasami stosowanie terminologii to też (niestety) efekt snobizmu branżowego. Niejeden z nas chce się po prostu pochwalić, że zna trudne słowa. A jeśli odbiorca go nie rozumie – to... trudno. Takie myślenie powinniśmy porzucić. Jeśli ktoś nie rozumie tekstu, to jest to wina nadawcy, a nie odbiorcy. A że współcześnie poziom polszczyzny wśród ogółu odbiorców do najwyższych nie należy, nie ma co się spodziewać powszechnego rozumienia konstrukcji typu: „indykatorywny podział alokacji”, „komplementarność i synergia z innymi formami wsparcia”, „średni dochód rozporządzalny” itd.

Moda językowa

Ze wspomnianym snobizmem łączy się inne zjawisko, nazywane modą językową. Lubimy przecież modnie się ubierać, wybierać modne kierunki podróży czy próbować modnych potraw. Tak samo jest z językiem. Nadużywamy konkretnych słów i wyrażen, stosujemy je częściej niż inne – zwykle bez potrzeby. Dlaczego? Ponieważ są to wyrażenia efektowne. Często takie słowa pochodzą (wprost lub przynajmniej pośrednio) z języka angielskiego. I nadawca czuje potrzebę pochwalenia się ich znajomością.

To dlatego czytamy, także w pismach urzędowych, że wsparcie musi być „dedykowane”, problemy są „identyfikowane”, planujemy „interwencję” na poziomie jakiegoś programu, dbamy o „optymalizację” wszelkich procesów itd.

indykatorywny
podział alokacji

interv

synergia

A tymczasem wsparcie może być „przeznaczone” dla jakiejś grupy, problemy można „opisać/wskazać”, zaplanować właściwe „działanie” dzięki programowi, a także zadbać o „usprawnienie” procesów. Tylko czy wszyscy chcemy posługiwać się takim nieefektywnym słownictwem, kiedy wokół tyle pokus? No właśnie. Efektowniej błyszczeć i szermować destynacjami, komplementarnością, kompleksowością, aplikowaniem...

Mimo wszystko zachęcam do powściągliwości. Od wzniosłości bowiem do śmieszności tylko jeden krok. I czasami coś miało być efektywne, a wyjdzie... tak jak polskim piłkarzom na mistrzostwach świata od 20 lat. (Obym był złym prorokiem, artykuł piszę przed 20 listopada.)

Moda kryje w sobie jeszcze jedno niebezpieczeństwo. Przez takie efektowne słówka możemy się też najzwyczajniej nie zrozumieć. Gdy pytam czasem uczestników szkoleń o precyzyjną definicję słowa „horyzontalny”, uzyskuję najróżniejsze odpowiedzi – dalekosiężny, długofalowy, przekrojowy, całościowy, wielowymiarowy, poziomy (!). A przecież każdy z tych przymiotników znaczy trochę coś innego. Jeśli zatem chcemy mówić do siebie precyzyjnie, unikajmy wyrazów modnych. Takie słowa powinny być przyprawą poprawiającą smak naszej językowej potrawy, a nie psującą cały efekt przez to, że dodaliśmy jej za dużo.

Pleonazmy i tautologie

Na koniec przestrzegam przed zjawiskiem, które w szkole jest wdzięcznie nazywane „masłem maślanym”. Wspomniane wyrażenie jest pleonazmem, czyli sformułowaniem, w którym wyraz ważniejszy jest na tyle pojemny znaczeniowo, że nie potrzeba mu żadnego ozdobnika. Jeśli mówimy o jakimś okresie, to mówimy o odcinku czasowym. Po co nam zatem konstrukcja w „dłuższym okresie czasu”? Po co pisać o „pojedynczych jednostkach”? Albo o „wzajemnej współpracy” – skoro współpraca oznacza wspólną pracę dwu albo więcej podmiotów? Po co nam „akweny wodne”, „precyzyjne cyzelowanie” planów?

Pewnie z tego samego powodu co moda językowa: wydają się nam one efektowniejsze. Jeśli jednak ktoś przyłapie nas na pleonazmie – marny nasz los. Albo przynajmniej nasza reputacja językowa...

fot. Adobe Stock

Podobnie jest z tautologiami, czyli konstrukcjami równorzędnymi, złożonymi z wyrazu rodzimego i obcego: „geneza i pochodzenie”, „zatrudnianie i angażowanie” pracowników. Zarówno pleonazmy, jak i tautologie są dowodem małej sprawności językowej nadawcy. Wystawiają nam słabe świadectwo. I prowokują do budowania konstatacji: lepiej było mądrze milczeć niż głupio – w tym wypadku – pisać.

Nie dawajmy się więc ponieść emocjom i kontrolujmy nasze słownictwo. A wtedy nasz językowy gmach będzie funkcjonalny oraz prosty jednocześnie. Proste rozwiązania podobno są najlepsze!

DR MICHAŁ WIŚNICKI

językoznawca, orędownik prostej polszczyzny
w komunikacji publicznej, przekonujący do tego
rodzime urzędy od ponad 15 lat
e-mail: m.wisnicki@uw.edu.pl

fot. Adobe Stock

Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich

Usługi PIFE

**Diagnoza
pomysłu**

**Wskazanie źródeł
wsparcia z FE**

**Konsultacje na etapie
przygotowania wniosku**

**Konsultacje na etapie
realizacji projektu**

**Szkolenia
na temat FE**

**Spotkania
informacyjne**

48

**punktów
informacyjnych**

238 236

**konsultacji
w 2021 roku**

Centralny Punkt Informacyjny (Warszawa)

Główne Punkty Informacyjne

(Białystok, Gdańsk, Katowice, Kielce, Kraków,
Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Poznań, Rzeszów, Szczecin,
Toruń, Warszawa, Wrocław, Zielona Góra)

Lokalne oraz Mobilne Punkty Informacyjne (w całej Polsce)

Konsultacje

telefoniczne

e-mailowe

pisemne

bezpośrednie

Zapytaj

o Fundusze Europejskie

Znajdź najbliższy
Punkt Informacyjny na

www.FunduszeEuropejskie.gov.pl/punkty

Bezpłatne konsultacje

Konsultacje indywidualne u klienta
(po uzgodnieniu z PIFE)

w Centrum

„w Centrum – Magazyn Projektów Europejskich” to kwartalnik wydawany przez jednostkę budżetową Centrum Projektów Europejskich w celu popularyzacji wiedzy o Funduszach Europejskich (FE) oraz o projektach współfinansowanych ze środków unijnych. Intencją wydawcy jest integrowanie wiedzy o dostępnych FE, które leżą w gestii różnych instytucji, i dostarczanie kompleksowych informacji potencjalnym wnioskodawcom oraz innym odbiorcom.

Redakcja

Magdalena Majewska, Andrzej Stodki, Agnieszka Wojda,
Centralny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich

Redakcja współpracuje także z autorami zewnętrznymi.

Zapraszamy do zgłaszania propozycji tematów, które Państwa zdaniem warto opisać szczegółowo w kolejnych wydaniach magazynu.

Kontakt

redakcja@cpe.gov.pl
Centrum Projektów Europejskich
ul. Domaniewska 39a
02-672 Warszawa
www.cpe.gov.pl
www.FunduszeEuropejskie.gov.pl

Publikacja współfinansowana jest ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020.

Informacje podawane w magazynie „w Centrum” nie stanowią oficjalnego stanowiska Instytucji Zarządzających, Pośredniczących i Wdrażających poszczególne Programy Operacyjne i nie mogą stanowić podstawy do formułowania jakichkolwiek roszczeń. Nie stanowią także oferty w rozumieniu prawa polskiego. Redakcja „w Centrum” nie odpowiada za błędną interpretację udzielonych informacji ani za skutki czynności podjętych na ich podstawie.

Egzemplarz bezpłatny
Nakład: 2500 egz.

Projekt okładki, opracowanie graficzne i skład
ccpg.com.pl

Korekta
ccpg.com.pl

Druk
ccpg.com.pl

CENTRUM PROJEKTÓW
EUROPEJSKICH

www.FunduszeEuropejskie.gov.pl

**Punkt
Informacyjny**
Fundusze Europejskie

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

